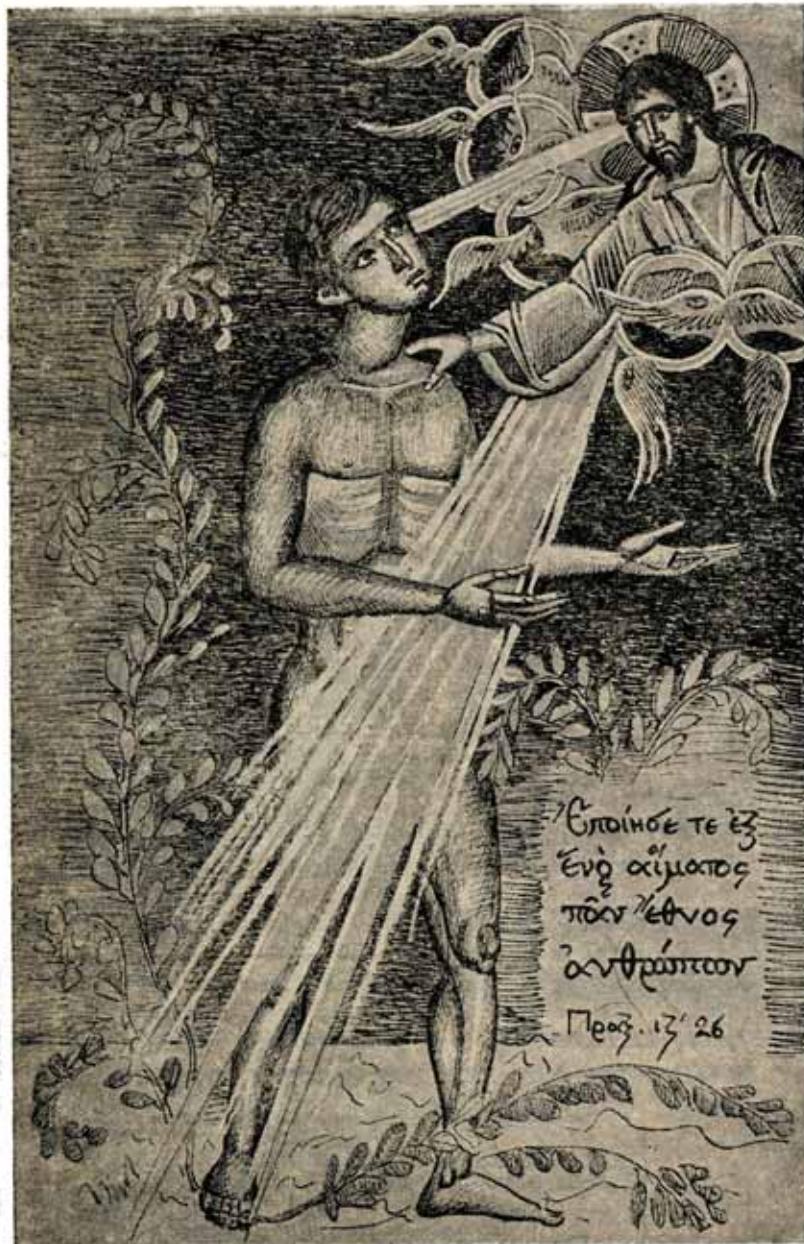

Πορευθέντες

μαθητεύσατε πάντα τά ἔδυν (Ματθ. κκ. 19)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ «ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ»

Σύνθεσις: 'Αποστόλου Φιλίππου

ΤΕΥΧΟΣ 12

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1961

Ιεραποστολικαὶ εἰδήσεις	σ. 50
Ο Χριστός στήν Αφρική	» 51
Ρωσικὰ Ιεραποστολικὰ ἔταιρεῖα	» 52
Η Ορθοδοξία στήν Κένυα	» 54
Στή Μαύρη Παναγία	» 55
Ἐκκλησία καὶ Ἀποστολὴ	» 56
Ο Ἐκχριστιανισμὸς τῶν Ρώσων	» 59
Στάχυα ἀπό τήν πρώτη συγ- κομιδὴ	» 64

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗΝ

Τόθέμα αύτό, ένα εἰς τὴν ούσιαν του καὶ μὲ πολλάς παραλλαγάς, είναι ἡ ζωὴ τῆς Ἀφρικῆς διὰ τὰ μαῦρα παιδιά της. Θάζηση ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Ἀφρικήν; 'Η Ἔκκλησία Του, τὰ παιδιά του Χριστοῦ, πῶς ἀγωνίζονται διὰ τὰ μαῦρα παιδιά τῆς Ἀφρικῆς; 'Ο Χριστιανισμὸς — ἔγώ καὶ σύ — ζῷμεν τὴν ζωὴν του Χριστοῦ διὰ τὸν μαῦρον; 'Από τὴν ζωὴν μας σήμερον — ἡ ζωὴ μέσα εἰς τὴν αἰώνιότητα είναι εἰς τὰ χέρια του Θεοῦ — ἡ Ἔκκλησία του Χριστοῦ θάζηση εἰς τὴν Ἀφρικήν. 'Εγώ καὶ σὺ σήμερον εἰμεθα ὑπεύθυνοι ἀπέναντι του Χριστοῦ. 'Ο Χριστὸς ζητεῖ ἀπὸ ἐμένα καὶ σένα — μὲ τὸν ἀγῶνα μας — νὰ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῆς μαύρης Ἡπείρου.

'Η ζωὴ του Ἑλληνορθόδοξου Πατριαρχείου είναι δεμένη ἀπὸ σήμερον, ἀπὸ τώρα, μὲ τὰ παιδιά τῆς Ἀφρικῆς, μὲ τὸν μαῦρον. Μὲ αὐτά πρέπει νὰ ζήσῃ ἀπὸ τώρα. Καὶ ὁ Θεὸς θέλει τὰ μαῦρα παιδιά τῆς Ἀφρικῆς νὰ δώσουν ζωὴν εἰς τὴν Ἔκκλησίαν Του. Τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον δὲν πρέπει ν' ἀρχίσῃ νὰ ζῇ τὴν ζωὴν τὴν μελλοντικήν, ποὺ τὰ παιδιά του θὰ είναι οι μαῦροι τῆς Οὐγκάντας καὶ πέραν ἀπὸ τὴν Οὐγκάνταν; Δὲν είναι δυνατὸν μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῶν αἰώνων τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον νὰ είναι τὸ Πατριαρχεῖον τῶν μαύρων, παιδιῶν του Θεοῦ καὶ αὐτῶν ἀγαπητῶν;

Δὲν είναι αὐτή, νομίζω, κακὴ σκέψις. Διατί νὰ μὴ ἔτοιμασθῇ καὶ αὐτό; Δὲν λέγω ν' ἀντιμετωπισθῇ, 'Ἀντιμετωπίζεις κάτι ποὺ δὲν ἀγαπᾶς, ποὺ νομίζεις δτὶ θὰ σὲ βλάψῃ.' Ενῷ ἡ ζωὴ τρέχει, ἡ Ἀφρική ἔξυπνησε, γιατὶ ὁ Χριστὸς τὴν δῦνηγει, καὶ ὁ Χριστὸς δεικνύει τὸν δρόμον τῶν ἐλεύθερων ἀνθρώπων, ποὺ ζοῦν μὲ τὴν δύναμιν του Πνεύματος του Θεοῦ, ποὺ νικᾷ τὸ κακόν. Εἰς τὴν Ἀφρικήν ὁ Χριστὸς χαρίζει ἐλευθερίαν. Τὸ Πατριαρχεῖον μας μὲ παράδοσιν ἐλευθερίας, μὲ παρακαταθήκην τῆς αἰώνιας δικαιοσύνης καὶ Ἀγάπης, ποὺ δὲν τιμᾷ κατὰ τὸ χρώμα τῆς φυλῆς, ἔχει ἔτοιμάσει τὸν σπόρον, ποὺ πρέπει νὰ καρποφορήσῃ.

'Ο μαῦρος Χριστιανὸς θὰ θεμελιώνῃ καθημερινῶς τὴν Ἔκκλησίαν εἰς τὴν μαύρην Ἡπείρον. 'Η καρδιά του μαύρου πρέπει νὰ είναι ἡ ἐστία τῆς Ἔκκλησίας, τῆς ζωῆς τῆς Ἔκκλησίας, μέσα εἰς τὴν Ἀφρικήν. 'Ο Χριστὸς ἔζητησε τὴν ψυχὴν του μαύρου, τὸ στόμα του μαύρου, τοὺς πόδας του, τὰ χέρια του, καὶ είναι εὐλογία Θεοῦ διὰ τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον ἡ Χάρις νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸ Δῶρον νὰ χαρίσῃ τὸν Χριστὸν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαύρων τῆς Οὐγκάντας. 'Ο ἀγῶνας αὐτὸς ὁ καλός εἶναι του Θεοῦ θέλημα νὰ συνεχίζεται κάθε στιγμήν. Τὰ παιδιά τὰ μαῦρα του Πατριαρχείου νὰ αὐξάνωνται.

Νομίζω δτὶ τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρ-

χεῖον πρέπει ν' ἀρχίζῃ ν' ἀκολουθῇ τὴν ζωὴν τῶν παιδιῶν τῆς Ἀφρικῆς. Μία νέα προδρομικὴ ζωὴ πρέπει τὰ βήματά της τὰ πρῶτα νὰ κινῇ. Καὶ καλὸν θὰ ἦτο τὰ βήματα νὰ είναι μεγάλα, τὸ βῆμα νὰ είναι ταχύ. 'Η Ιεραποστολὴ ν' ἀπλωθῇ, οἱ ἐργάται της νὰ πληθυνθοῦν, καὶ σιγὰ σιγὰ ν' ἀφεθῇ κάποια πρωτοβουλία εἰς τὰ μαῦρα παιδιά τῆς Ὀρθοδοξίας, ν' ἀρχίσουν καὶ αὐτά νὰ προσφέρουν, ν' ἀγωνίζωνται, νὰ θυσιάζωνται διὰ τὸν Χριστόν, διὰ τὴν Ἔκκλησίαν Του, διὰ τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον. 'Η προσφορά των, διὰ τῶν των, ή θυσία των, θὰ είναι ἡ μεγάλη ἀπόδειξης τῆς πίστεως.

Οι μαῦροι δρθόδοξοι Ιεραπόστολοι θὰ κηρύσσουν τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του καὶ θὰ είναι τὸ φύραμα, ποὺ θὰ ζυμώσῃ δλην τὴν ζύμην τῆς Ἀφρικῆς. 'Η ζωὴ του Χριστοῦ διὰ τῶν μαύρων Ιεραπόστολων θὰ ἐπεκτείνεται καθημερινῶς. 'Η Ὁρθοδοξία θὰ προχωρῇ διὰ τῶν Οὐγκαντών, ποὺ τὸ Πατριαρχεῖον μας ἔχει γαλουχήσει. 'Η δόξα του Πατριαρχείου θὰ είναι εἰς τὰ χέρια των. 'Ο χρόνος θὰ δειξῃ. Τὸ Πατριαρχεῖον μας εδχεται εἰς τοὺς μαύρους Ιεραπόστολους του νὰ θεμελιώνουν τὴν Ὁρθοδοξίαν παντοῦ. Τὸ Πατριαρχεῖον μας ἔλπιζει καὶ ἔχει πεποιθησιν εἰς τοὺς μαύρους κληρικούς καὶ λαζκούς του.

Τὸ Πατριαρχεῖον μας, τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον, δὲν κάμνει διάκρισιν παιδιῶν. Δὲν ξησε οὔτε ζῇ οὔτε θάζηση μὲ βάσιν φυλετικὴν ποτέ. Μὲ τὴν ἀλήθειαν του Χριστοῦ, μὲ τὴν παράδοσιν τῆς Ἔκκλησίας μέσα εἰς τὰς δύο χιλιάδας χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἔκκλησίας του Ἀγίου Μάρκου ζῇ, μέσα εἰς αὐτὰ κινεῖται καὶ ὑπάρχει.

Παιδιά λευκά αἰώνες τώρα είναι κοντά τους καὶ είναι ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς του, ἡ πνοή του. Καὶ τὰ μαῦρα παιδιά του αἰώνος αὐτοῦ, είναι ίδια τους καὶ τ' ἀγαπᾶ μὲ τὴν ίδιαν Ἀγάπην καὶ εδχεται νὰ τοὺς χαρίσουν καὶ αὐτά τὴν χαράν, τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν καλωσύνην, ποὺ τοὺς προσέφεραν τὰ λευκά.

Τὸ Πατριαρχεῖον μας θὰ πονέσῃ διὰ τὰ καλὸν τῶν παιδιῶν του, τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἔλπιζει δτὶ μία νέα ζωὴ ἀρχίζει μὲ τὴν ἀγάπην των. Ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀρνηθῇ. Ζητεῖ νὰ μὴ τὸ λησμονοῦν ποτέ. Νὰ νοιώθουν πάντοτε μέσα εἰς τὴν ψυχὴν των δτὶ είναι παιδιά του Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ποὺ θέλει νὰ είναι υπερήφανον καὶ διὰ τὰ λευκά καὶ διὰ τὰ μαῦρα παιδιά του. Ποὺ πιστεύει δτὶ ἀποτελοῦν ένα Σῶμα καὶ ἔχουν μίαν κεφαλήν, τὸν Χριστόν.

'Ο Θεὸς είναι μὲ τὴν Ἔκκλησίαν Του πάντοτε. 'Ο Θεὸς φυλάσσει τὸ Πατριαρχεῖον. 'Ο Θεὸς δῦνηγει δλα τὰ παιδιά Του — μαῦρα καὶ λευκά — κοντά εἰς τὴν Ἀγάπην Του.

† 'Ο Καρθαγένης ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ

ΡΩΣΙΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ

Η συγχώνευσις είς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον 'Εκκλησιῶν τοῦ Διεθνοῦ Συμβουλίου 'Ιεραποστολῆς (International Missionary Council) είς τὸ Νέον Δελχὶ καθιστᾶ τὸ θέμα τῶν Ιεραποστολικῶν 'Εταιρειῶν ἐπίκαιων. Λαμβάνομεν τὴν ἀφορμήν αὐτὴν διὰ νῦν ἀναφέρωμεν δλίγα τινὰ περὶ τῶν 'Ορθοδόξων 'Ιεραποστολικῶν 'Εταιρειῶν τῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας, ἀποτίνοντες τοιουτούρπως φόρον τιμῆς, πρὸς τοὺς κοπιάσαντας Ρώσους ἀδελφούς 'Ιεραποστόλους διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου.

Κατὰ γενικὸν κανόνα αἱ Ρωσικαὶ 'Ιεραποστολικαὶ 'Εταιρεῖαι διαφέρουν τῶν ἀντιστοίχων 'Εταιρειῶν τῆς Δύσεως κυρίως δύον ἀφορᾶ εἰς τὸν σκοπόν. Οἱ Ρώσοι διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν 'Εταιρειῶν δὲν ἀπέβλεπον κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν ἀμεσον διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου διὰ τῆς ἀποστολῆς κηρύκων, ἀλλὰ εἰς τὴν ὑποστήξιν τοῦ ἔργου τῆς 'Ιεραποστολῆς διὰ παντοίου εἰδούς ἐνισχύσεως τῶν εἰς τὰ πρόσω πρόσωπων 'Ιεραποστόλων.

'Ως πρόδρομον τῶν 'Ιεραποστολικῶν 'Εταιρειῶν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν «Ρωσικὴν Βιβλικὴν 'Εταιρείαν», ἥ δποια ἰδρύθη τὸ 1812 εἰς Πετρούπολιν ὡς παράρτημα τῆς ἐν Λονδίνῳ κατὰ τὸ ἔτος 1804 συσταθείσης Βρεττανικῆς Βιβλικῆς 'Εταιρείας. Δύο ἔτη βραδύτερον ἥ Ρωσικὴ Βιβλικὴ 'Εταιρεία ἀποδεσμεύεται τῆς Βρεττανικῆς τοιαύτης καὶ λαμβάνει χαρακτῆρα ἐθνικόν, χωρὶς δύος νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς διομολογιακῆς βάσεώς της. 'Ο κύριος σκοπὸς τῆς 'Εταιρείας ἥτο ἥ μετάφρασις καὶ διάδοσις τῆς 'Αγίας Γραφῆς εἰς τὰς γλώσσας καὶ ἴδιώματα δλων τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων εἰς τὴν ἀπέραντον ρωσικὴν αὐτοχροατούλαν. Διὰ τὴν καλλιτέραν πραγμάτωσιν τοῦ μεγαλεπιβόλου τούτου σχεδίου προέτρεψεν ἥ 'Εταιρεία τὴν ἰδρυσιν παραρτημάτων εἰς δλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ρωσίας. Τὸ 1815 ἰδρύεται τὸ πρώτον παράρτημα εἰς τὴν ἐπαρχίαν 'Αστραχάν, ἀκολουθεῖ τὸ παράρτημα τοῦ Καζάν κατὰ τὸ ἔτος 1818 κ.ο.κ. 'Η ἀναληφθεῖσα μεταφραστικὴ ἐργασία ὑπῆρξε σύντονος. Δεκαετίαν μόλις μετὰ τὴν σύστασιν τῆς 'Εταιρείας ἀριθμεῖ ἥ μεταφραστικὴ προσπάθεια 473 ἐκδόσεις¹. 'Η ἐπικράτησις τῆς ἀντιδράσεως τῶν συντηρητικῶν κατὰ τῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ φιλελευθέρου Τσάρου 'Αλεξάνδρου τοῦ Α' καὶ ἥ ἐκτύπωσις δρισμένων ἀποτυχημένων ἔξι ἐπόψεως θεολογικῆς μεταφράσεων τῆς 'Αγ. Γραφῆς ὑπῆρξαν ἥ κυρία αἵτια τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1826 ὑπὸ τοῦ τότε 'Υπουργοῦ Παιδείας Γκολλίτσιν (Gollicyn) δοθείσης ἐντολῆς περὶ διαλύσεως τῆς 'Εταιρείας.

'Η παλαιοτέρα τῶν Ρωσικῶν 'Ιεραποστολικῶν 'Εταιρειῶν είναι ἥ «'Εταιρεία διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς Καύκασον», ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1860. 'Η 'Εταιρεία αὕτη δὲν ἀπεσκόπει μόνον εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Ρώσων Ιεραποστόλων διὰ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Γεωργίας, ἥ δποια διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Κικού-Καϊνταρζε (1774) περιῆλθεν εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀλλὰ καὶ

διὰ τὴν ὑποστήξιν τῆς 'Ιεραποστολῆς μεταξὺ τῶν ἐκεῖ βιούντων ἐθνικῶν καὶ Ισλαμικῶν πληθυσμῶν.² 'Η ἐργασία τῆς 'Εταιρείας συνίσταντο εἰς τὴν σύμπτηξιν ἐνοριῶν, βοήθειαν τοῦ θιαγενοῦς κλήρου, μετάφρασιν θρησκευτικῶν βιβλίων καὶ δημιουργίαν σχολείων.³

Τὸ 1865 ἰδρύεται ἥ «'Ιεραποστολικὴ 'Εταιρεία διὰ τὴν ὑποστήξιν καὶ διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν 'Εθνικῶν».⁴ 'Η προϊστορία τῆς ἰδρύσεως τῆς 'Εταιρείας αὕτης ἀνάγεται ἥφερεν μὲν εἰς τὴν παρατηρουμένην κατὰ τὸν 19ον αἰώνα ἐπικράτησιν ἐνὸς ὅρθιον καὶ γηνήσιον ιεραποστολικοῦ πνεύματος μεταξὺ τῶν ρωσικῶν ἐκκλησιαστικῶν κύκλων, ἥφερεν δὲ εἰς τὸ δλοεν αὐξανόμενον ἐδιαφέρον διὰ τὴν ἀνάληψιν συγκεκριμένης πρωτοβουλίας, δημιουργηθεῖσας ἥξι αἰτίας τῶν μεγάλων ιεραποστολικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ περιφέρμουν 'Ιεραποστόλου Γλουχάρεφ (Glucharev) μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν πληθυσμῶν τοῦ 'Αλτάν. Οἱ πρωτεργάται τῆς ἰδρύσεως της ὑπῆρξαν δ 'Επιθεωρητὴς τῆς 'Ιερατικῆς 'Ακαδημίας τῆς Πετρουπόλεως Βλαδίμηρος Πετρώφ (Petrov), δ δποῖος συνέταξε καὶ τὸ καταστατικὸν αὐτῆς, καὶ εἰς εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Πετρουπόλεως γνωστὸς μεγαλέμπορος 'Αθανάσιος Μαλκώφ (Malkov). 'Η 'Εταιρεία ἰδρύθη διὰ τοῦ Ukas τῆς 16ης Ιουλίου 1865 καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς αὐτοχροατείρας Μαρίας 'Αλεξανδρόβνας, ἥριθμει δὲ ὡς μέλη ἐκ μέρους μὲν τῶν λαϊκῶν τοὺς καλλιτέρους ἐκπροσώπους τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας τῆς Πετρουπόλεως, ἐκ μέρους δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κύκλων τὸν 'Αρχιεπίσκοπον Βασίλειον Λουζίνσκι (Luzinskij) καὶ τὸν πρωθιερέα Γιανίσεφ (Janisev)⁵. Δυστυχῶς ἥ ζωὴ τῆς 'Εταιρείας δὲν ἥτο παρὰ μικρᾶς διαφορείας. Αἵτια τῆς διαλύσεως ὑπῆρξεν δ ἐπὶ διετίαν δημοσιογραφικὸς ὄγων τοῦ μνημονεύθεντος Βλαδίμηρου Πετρώφ ἐναντίον τοῦ προέδρου αὐτῆς Μαλκώφ καὶ ἥ ἀναγνώρισις τῶν ὑπὸ τοῦ πρώτου διατυπωθείσῶν κατηγοριῶν περὶ νοθεύσεως τοῦ σκοποῦ τῆς 'Εταιρείας διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ὡς μέσου πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐμπορικῶν του βλέψεων.

'Αντιθέτως ἐν εὐχάριστον παράδειγμα ἀποτελεῖ ἥ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ πρώτου 'Ιεραποστόλου τῆς ἐπαρχίας Καζάν Γιούρι Ρουγγότιν (Gurij Rugočkin) 1563 ἰδρυθεῖσα 'Αδελφότης. 'Ως ἥμερομηνα ἰδρύσεως ἀναφέρεται ἥ 4η 'Οκτωβρίου 1867. 'Η 'Αδελφότης ὑπῆρχη ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ 'Επισκόπου Καζάν, καθὼς καὶ τοῦ Διοικητοῦ τῆς 'Επαρχίας. Συνεργάται τῆς ὑπῆρξαν δ περίφημος 'Ιεραπόστολος, Γλωσσολόγος καὶ Καθηγητὴς τῆς 'Ιερατικῆς 'Ακαδημίας τοῦ Καζάν Νικόλαος 'Ιλμίνσκι (Il'minskij) (1821-1891), καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Καθηγηταὶ τῆς ὡς ἄνω 'Ακαδημίας. Σκοποὶ τῆς 'Αδελφότητος ὑπῆρξαν ἥ μόρφωσις τῶν

1. Josef Glazik, Die Islammission, σελ. 109.

2. Weltkirchenlexikon, Stuttgart, Kreuz-Verlag, 1960, σελ. 947.

3. Thomas OHM, Wichtige Daten der Missionsgeschichte, Münster, Aschendorff, 1956, σελ. 112.

4. Josef Glazik, Die russisch-orthodoxe Heidenmission seit Peter dem Grossen, Münster, Aschendorff, 1954, σελ. 282.

1. Josef Glazik, Die Islammission der russisch-orthodoxen Kirche, Munster, Aschendorff, 1959, σελ. 117.

ιθαγενῶν Χριστιανῶν, μεταφράσεις καὶ διάδοσις χριστιανικῆς φιλολογίας, ἐκλαϊκευτικαὶ διαλέξεις περὶ Ἰσλάμ, οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν Ἱεραποστόλων καὶ προετοιμασία ιθαγενῶν διδασκάλων. Ἡ ἐπιτυχὴς ἔργασία τῆς Ἀδελφότητος διῆλθε ταχέως τὰ δρια τῆς ἐπαρχίας τοῦ Καζάν—εἰς τὴν δποίαν συνεκεντροῦντο ἀποκλειστικῶς αἱ προσπάθειαι τῆς—καὶ προεκάλεσεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Συνόδου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὡστε νὰ σπεύσουν ἀμφότεραι εἰς χορήγησιν ἑτησίας οἰκονομικῆς ἐνίσχυσεως πρὸς τὴν Ἀδελφότητα. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα τῆς ἐκτελεσθείσης ἔργασίας μᾶς προσφέρει ἡ ἐκδοτικὴ τῆς προσπάθεια. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τῆς ἰδρύσεως τῆς μέχρι τοῦ 1899 ἐτέθησαν εἰς χυκλοφορίαν 1.599.385 ἀντίτυπα ὁρησκευτικῶν ἔργων εἰς 20 διαφορετικὰ γλώσσας. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1891 μέχρι τοῦ 1910 εἰδον τὸ φῶς 558 μεταφράσεις μὲ κυκλοφορίαν ὑπὲρ τὰ δύο ἀκατομύρια ἀντίτυπα¹.

Σταθμὸν δμως εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Ἱεραποστολικῶν Ἐταιρειῶν ἀποτελεῖ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1870 ἰδρυσις τῆς «Ορθοδόξου Ἱεραποστολικῆς Ἐταιρείας». Ἰδρυτὴς τῆς Ἐταιρείας αὐτῆς ὑπῆρχεν δι περίφημος Ἱεραπόστολος τῆς ἄπω ἀνατολικῆς Ρωσίας Ἰννοκέντιος Βενιαμίνωφ (Veniaminov) (1797-1879), τότε Πατριάρχης Μόσχας. Ἡ πεῖρα ἐκ τῶν γεγονότων τῆς προσφάτως διαλυθείσης Ἱεραποστολικῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν ὑποστήριξιν καὶ διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν ἀφ² ἐνδὸς καὶ αἱ ἀμεσοὶ Ἱεραποστολικαὶ γνώσεις, ὡς καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ ἀνδρὸς ἀφ² ἐτέρου, συνέβαλον εἰς μίαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δοθῆν υἱεμέλισσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας. Συντάκτης τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἐταιρείας κατὰ σύστασιν τοῦ Ἰννοκεντίου ἐγένετο δὴ μηδὲ μνημονευθεὶς Βλαδίμηρος Πετρώφ. Ἡ περιοχὴ δραστηριότητος τῆς Ἐταιρείας ἐπεκτείνετο καθ² ἀπασαν τὴν Ρωσίαν ἐκτὸς τοῦ Καυκάσου, εἰς τὸν δποῖον ἀπὸ τοῦ 1860 εἰογάζετο ἡ «Ἐταιρεία διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς Καύκασον». Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἡτο ἀφ² ἐνδὸς μὲν ἡ ἐνίσχυσις τῶν Ἱεραποστόλων, ἀφ² ἐτέρου δὲ ἡ ἐμπέδωσις τῆς πίστεως τῶν νεοφωτίστων. Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἡσαν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἱεραποστόλων, ἡ ἔξεύρεσις λειτουργικῶν ἀντικειμένων καὶ βιβλίων, οἰκονομικὴ διασφάλισις τῶν Ἱεραποστόλων, ἡ ἰδρυσις Ἐκκλησιῶν, Σχολείων καὶ Νοσοκομείων καὶ τέλος ἡ διάδοσις μεταξὺ τοῦ ωσικοῦ λαοῦ καταλλήλων συγγραφῶν διὰ τὴν ἀναζωπύρησιν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ πνεύματος. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία πρὸς καλλιτέραν διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐπεδόθη εἰς τὴν δημιουργίαν Ἐπαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἑκάστοτε Ἐπισκόπου. Κατὰ τὸ ἔτος τῆς συστάσεως τῆς συγκροτούνται 13 τοιαῦται Ἐπιτροπαί, αἱ δποῖαι τὸ 1895 ἀξάνωνται εἰς 44, τὸ δὲ 1904 φθάνουν εἰς τὸν ἀριθμὸν 55. Ἐκ τῶν κατὰ τὰ πρῶτα 25 ἔτη τῆς

ὑπάρχεισας τῆς ἐν λόγῳ Ἐταιρείας γενομένων δαπανῶν, αἱ δποῖαι ἀνήλθον εἰς 97,5 περίπου ἑκατομμύρια σημερινὰς δραχμάς, δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν τεραστίαν ἔκτασιν, τὴν δποῖαν ἔλαβεν ἡ δραστηριότης ταύτης. Ἄναθεωροῦντες τὸ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας συντελεσθὲν ἔργον, δυνάμεθα νὰ διμιλήσωμεν περὶ πραγματοποιήσεως δι³ αὐτῆς ἐνδὸς οὐσιαστικοῦ βήματος πρὸς τὰ ἐμπρόδεις τῆς δῆλης ωσικῆς Ἱεραποστολικῆς προσπαθείας. Ἡ κυριωτέρα ἐπιτυχία πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὴν δημιουργίαν ἐπαφῆς μεταξὺ Ἱεραποστόλων καὶ ἀποστελλούσης Ἐκκλησίας, ὡς καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν συστηματικῆς ἀφυπνίσεως τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἐνδιαφέροντος μεταξὺ τοῦ ωσικοῦ λαοῦ⁴.

Τὴν ἰδιότητα δὲς Ἱεραποστολικῶν Ἐταιρειῶν ἐρχονται ἀργότερον νὰ διεκδικήσουν δι⁵ ἔαυτὰς καὶ τινες ἄλλαι δργανώσεις, ὡς δ⁶ «Ρωσικὸς Σύλλογος διὰ τὴν Παλαιστίνην» (ἔτος ἰδρύσεως 1882) καὶ τὸ «Ἴδρυμα Ἀλεξάνδρου» ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ⁷ (1881-1894). Ἐκ τῶν δύο τούτων δργανώσεων δὲ μὲν πρώτη δὲν δικαιοῦται οὐδόλως τῆς ἰδιότητος αὐτῆς, διότι δῆλον δὲν προέβλεπεν εἰς τὸ πρόγραμμά της τὴν ἐνίσχυσιν Ἱεραποστόλων, ἀλλὰ ἐπὶ πλέον ὑπῆρχεται κατ² οὐσίαν ἐθνικοὺς σκοπούς, κυρίως δὲ τὴν ἐξάρτησιν τῶν Πατριαρχείων Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἐκ τῆς Ρωσίας, ἥ δὲ δευτέρᾳ δικαιούται τῆς ἰδιότητος αὐτῆς κατὰ τρόπον ἔμμεσον, διότι ἀποβλέπουσα κυρίως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Ρώσων ἐποίκων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμούρ ὑπῆρχεται κατὰ δεύτερον λόγον τὰ συμφέροντα τῆς ἐκεῖ ἀσκουμένης Ἱεραποστολῆς.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐν γενικαῖς γραμμαῖς γενομένης περιγραφῆς τῶν Ρωσικῶν Ἱεραποστολικῶν Ἐταιρειῶν διαπιστώνομεν τὴν μεγάλην συμβολὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ πρωτοβουλία αὐτη τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ σήμερον διὰ τὴν ἐν τῇ χώρᾳ μας ἀρχομένην Ἱεραποστολικὴν ἔργασίαν χρήσιμον δῆμηδὸν καὶ φωτεινὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Ὁ σύγχρονος τρόπος τῆς Ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος δημιουργεῖ τεραστίας ἀπαιτήσεις, αἱ δποῖαι δὲν είναι πλέον δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν διὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἡ ἀνάγκη συμπήξεως Ἱεραποστολικῶν Ἐταιρειῶν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῆς Ἱεραποστολῆς είναι πρόδηλος. Πρὸς τὸ παρόν ἡ δημιουργία τοιούτων Ἐταιρειῶν ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου είναι ἐπαρχής. Τελικὸς δμως σκοπὸς πρέπει νὰ είναι ἡ συσπείρωσις δλων τῶν Ὁρθόδοξων Ἱεραποστολικῶν δυνάμεων εἰς ἐνα διορθόδοξον Ὁργανισμόν, δ ὅποιος θὰ ἔχῃ τὴν δυνατότητα νὰ ἐνεργῇ ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου πρὸς τὴν ἀπανταχοῦ Ὁρθόδοξων Ἱεραποστολῶν. Εἰς τοιούτος Ὁργανισμὸς θὰ ἀποτελῇ μίαν ἐπιτυχῆ ἔκφρασιν τῆς κατανοήσεως καὶ συμμορφώσεως τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τὴν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς δοθεῖσαν ἐντολὴν περὶ μαθητεύσεως πάντων τῶν ἔθνων καὶ συνάξεως αὐτῶν εἰς μίαν ποίμνην καὶ ὑπὸ ἐνα ποιμένα.

ΗΑΙΑΣ ΒΟΥΛΑΓΑΡΑΚΗΣ

1. Josef Glazik, Islammission, σελ. 140-41.
2. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1875 ἡ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία ἐπεκτείνει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς καὶ εἰς Καύκασον διὰ τῆς ἰδρύσεως Γηροκομείου δι³ Ἱεραποστόλων καὶ χορηγήσεως ὑποτροφιῶν δᾶ τὴν παρακολούθησιν Ἱεραποστολικῶν σπουδῶν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Καζάν.

1. Josef Glazik, die russisch-orthodoxe Heidemission, σελ. 233 ἐξ.

Πολλοί έχουν άκουσει πώς έβρυθη ή 'Ορθόδοξος Εκκλησία της Uganda. Μὲ τὸν ἰδιο τρόπο περίπου έβρυθη καὶ εἰς τὴν Kenya.

Εἶσοδος τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν Kenya.

'Ο Χριστιανισμὸς εἰσῆλθε στὴν Kenya τὸ 1886 μὲ τοὺς Γερμανοὺς θεραποστόλους Rehnap καὶ Krapl. 'Αργότερον, τὸ 1887, τοὺς ἡκολούθους Καθολικοὺς Ιερεῖς ἀπὸ τὴν Γαλλία συνοδευόμενοι ἀπὸ ἐμπόρους καὶ κατόπιν ἥρθαν οἱ Upios Jack. Οἱ Ιεραπόστολοι αὐτοὶ ἀρχισαν νὰ κηρύττουν τὸ Εὐαγγέλιο στὸς 'Αφρικανούς, οἱ δποὶοι ἔδειξαν μεγάλο ἐνδιαφέρον νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ μελέτησουν αὐτὲς τὶς θρησκείες.

Πῶς η 'Ορθοδοξία ἔγινε γνωστὴ στὴν Kenya.

'Η 'Ορθόδοξος Εκκλησία στὴν Kenya έβρυθη ἀπὸ τοὺς έδους τοὺς 'Αφρικανούς, οἱ δποὶοι ἀρχικὰ ἦσαν μέλη τῆς Προτεσταντικῆς καὶ τῆς Καθολικῆς Εκκλησίας. 'Αρχισαμε νὰ ἐρωτᾶμε γιατὶ εἰχαμε πολλὲς διαφορετικὲς Ιεραποστόλες στὴν Kenya ἀντὶ νὰ ἔχωμε μόνον μία, ἀφοῦ δ Χριστὸς εἶναι ὁνας. Σκερθήκαμε πῶς θὰ πρεπει νὰ υπάρχῃ μία ἀληθινὴ Εκκλησία καὶ ἐρευνήσαμε ποιά νὰ ἦταν καὶ πῶς μπορούσαμε νὰ τὴν βροῦμε.

Μὲ τὴν βοήθεια τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ Πατρός, Υἱοῦ καὶ 'Αγίου Πνεύματος τὴν 3ην Μαρτίου 1933 δημιουργήσαμε μιὰ θρησκευτικὴ κοινότητα στὴ Waithaka, δέκα μίλια δυτικὰ ἀπὸ τὸ Nairobi, ἀν καὶ ἐπὶ δύο χρόνια δὲν υπῆρχε Ιερεύς. Τὴν 1ην Μαρτίου 1935 συναντήσαμε τὸν 'Αρχιεπίσκοπο Δανιὴλ William Alexander στὸ Nairobi, δ ὅποιος ἔφευγε γιὰ τὴν Νότιο 'Αφρικὴ ἀπὸ τὴν Uganda. Τοῦ ἔγινε θερμὴ παράκλησις νὰ μείνῃ στὴν Kenya γιὰ τὴν ἑκπαίδευσι τῶν 'Αφρικανῶν Ιερέων καὶ πράγματι ἐδέχθη. Κατὰ τὰ δύο αὐτὰ ἔτη ποὺ ἔμεινε στὴν Kenya ἔχειροτόνησε δύο Ιερεῖς καὶ τέσσαρες διακόνους. Οἱ Ιερεῖς ἦσαν δ Al. A. G. Gathunna καὶ δ Al. Philip Mago. Ο Gathunna ἦτο δ ὑπεύθυνος τῆς Εκκλησίας τῆς Kenya καὶ δ Philip δ βοηθός του.

Πρὶν γυρίσῃ στὸ Natal δ 'Αρχιεπίσκοπος Daniel στὴ νότια 'Αφρική, ἐβάπτισε δ ἰδιος ἔννεα χιλιάδες 'Αφρικανούς. Κατόπιν ἔφυγε γιὰ τὴν νότιο 'Αφρική καὶ δὲν ξαναγύρισε.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΣΤΗΝ KENYA

'Αλλὰ δ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Πατέρας μας γνωρίζει κάθε τι ποὺ συμβαίνει καὶ ρυθμίζει δσα πρόκειται νὰ γίνουν στὸ μέλλον. Τὸ 1938 δ πατὴρ Spartas Mukasa καὶ δ πατὴρ Gathunna συναντήθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Waithaka καὶ συζήτησαν γιὰ τὴν 'Αφρικανικὴ 'Ορθόδοξο Εκκλησία, δπως εἰχε ἀποκληθῆ ἀπὸ τὸν 'Αρχιεπίσκοπο Daniel. "Ἐφθασαν δμας στὸ συμπέρασμα δτὶς ἀκόμα δὲν εἰχαν εἰσέλθει στὴν ἀληθινὴ 'Ορθόδοξο Εκκλησία καὶ ἀπεφάσισαν μαζὶ μὲ τὰ μέλη τους νὰ ἀκολουθοῦν μὲ αὐτὴν τὴν ἔρευνα.

'Ο πατὴρ Gathunna καὶ δ πατὴρ Spartas ἔγραψαν μιὰ αἴτησι στὸ 'Ελληνικὸν 'Ορθόδοξο Πατριαρχεῖο τῆς 'Αλεξανδρείας καὶ ἔγιναν δεκτοὶ καὶ ἀνεγγωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ

Στὴν αὐλὴ ἐνὸς Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Kenya.

Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας. 'Απὸ τότε ἀνήκομε στὸ Πατριαρχεῖο 'Αλεξανδρείας καὶ οἱ Ιεραποστόλες μας ὀνομάζονται: 'Αφρικανικὴ 'Ελληνικὴ 'Ορθόδοξος Εκκλησία. Τὸ 1946 δ πατὴρ Σπάρτας πῆγε στὴν 'Αλεξανδρεία καὶ προήχθη εἰς Πατριαρχὸν ἐπίτροπον τῆς 'Ανατολικῆς 'Αφρικῆς μὲ βοηθό του τὸν πατέρα Obadiah. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1959 δ Μητροπολίτης κ. Νικόλαος ἦρθε στὴ Nairobi ὡς Μητροπολίτης 'Ανατολικῆς 'Αφρικῆς, δηλ. τῆς Kenya, Uganda καὶ Tanganyika. 'Εκτὸτε ἔχειροτόνησε δυδὶ Ιερεῖς ἀπὸ τὴν Kenya, τὸν 'Ιάχωβο Omwewkwe καὶ τὸν Ματθαίο Mulamula ἀπὸ τὴν βόρειο Nyanza καὶ εἰ δύο ἐπαρχίες τῆς Kenya.

Τὶς χρειάζεται εἰς τὴν 'Ορθόδοξον Εκκλησία τῆς Kenya.

'Η νεοέδρυθείσα 'Ορθόδοξος Εκκλησία μας τῆς Kenya ἔχει ἀνάγκη

πνευματικῆς, μορφωτικῆς καὶ οἰκονομικῆς βοήθειας. Αὐτὰ εἶναι τὰ κύρια δπλα, ποὺ ζητάμε ἀπὸ τοὺς 'Ορθόδοξους Χριστιανοὺς ἀδελφούς μας τῆς Εὐρώπης, στὶς προσπάθειές τους νὰ δργανώσουν τὴν νέαν 'Ορθόδοξο Εκκλησία ἀνάμεσα στὸ διφασμένο πλῆθος τῆς 'Ανατολικῆς 'Αφρικῆς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ αἰσθανθοῦμε τὸ φῶς τῆς πίστεως σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ θὰ γειτοῦν ἡ χαρδιά μας ἀπὸ ἄγιο ἔνθουσιασμό.

"Ετοι μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν 'Ορθόδοξων Χριστιανῶν ἔδω μποροῦμε νὰ συνεχίσωμε νὰ ἀγωνίζωμεθα γιὰ τὴν Πίστιν καὶ γιὰ τὴν ἐδραίωσι καὶ ἐπικράτησι τῆς 'Ορθόδοξίας στὴν 'Ανατολικὴ 'Αφρική.

'Ο ἀφρικανικὸς κόσμος κουράστηκε νὰ ἀκούῃ γὰ τὸ διδάσκουν ποικίλες δοξασίες καὶ πίστεις καὶ θέλει νὰ μάθῃ γιὰ τὴν 'Ορθόδοξο Εκκλησία, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔχομε ἐλάχιστους Ικανούς 'Ορθόδοξους Ιερεῖς γιὰ νὰ μάς βοηθήσουν.

"Έχομε τὴν ἐλπίδα μας στὸ Θεό καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη μας κι' ἔτσι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ πετύχουμε στοὺς σκοπούς μας καὶ τότε θά χάχωμε τὴ δύναμι νὰ διεργατίσουμε δλες τὶς δυσκολίες καὶ νὰ είμαστε δυνατοί.

Είγατε καθῆκον τῶν 'Ορθόδοξων Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς πηγῆς τοῦ φωτὸς καὶ μητέρας τοῦ πολιτισμοῦ, νὰ ἀνοίξουν δρόμο στὸν ωκεανὸν τῆς ἀγνοίας, ἐπειδὴ ἐσεῖς κρατάτε τὴν ἀληθινὴν Πίστιν. Τότε κι ἔμεις θὰ μπορέσωμε νὰ λυτρωθοῦμε πρὸς παρασύρη τὸ ρεῦμα τοῦ Κακοῦ.

Σήμερα ἡ ἐπιστήμη πλησιάζει τὴν σελήνην. Οἱ 'Ορθόδοξοι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν μὲ τὸν ἰδιο ρυθμὸ καὶ νὰ μὴ μείνουν πίσω. "Οπως οἱ ἐπιστήμονες ἀγγίζουν τὸ φεγγάρι, ἔτσι κι' οἱ δηγοὶ μας πρέπει νὰ στείλουν τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου παντοῦ.

Δυσκολίες στὴν 'Ανατολικὴ 'Αφρική.

1) Οἱ σταθμοὶ μας στὴν Kenya εἶναι διεσπαρμένοι σὲ ἀπόστασι πενήντα ἢ ἑκατὸν μίλια. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ Ιερεῖς συναντοῦν δυσκολίες νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτοὺς τοὺς σταθμούς, ἐπειδὴ λείπουν τὰ χρήματα,

τὰ μέσα συγχοινωνίας, οἱ κληρικοὶ εἶναι λίγοι καλπ.

2) Εἶναι ἔξιοι θαυμασμοῦ καὶ ἐπάλγου οἱ ἵερεῖς μας ποὺ ἐργάζονται ἀνεύ μισθοῦ, διότι δὲν ἔχομε ἀρχετὰ χρήματα γὰ τοὺς δώσωμε καὶ πολλὲς φορὲς τοὺς λείπει ἀκόμα καὶ τὸ καθημερινὸν φωμέ. "Ἄλλ" διμως ἀγαποῦν πολὺ τὴν Πίστιν τους καὶ δὲν σταματοῦν ποτὲ νὰ κηρύξτουν στὸν κόσμο γιὰ τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό.

3) Οἱ σταθμοὶ μας ἐπίσης εἶναι στὰ κέντρα τῶν Καθολικῶν καὶ Προτεσταντικῶν Ἱεραποστολῶν, οἱ δοποὶς εἶναι πολὺ δυνατές καὶ μερικὲς προσπαθοῦν νὰ καταπνίξουν τὴν δική μας.

4) Δὲν ἔχομε ἀρχετὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ Γυμνάσια γιὰ τὰ στέλλωμε τὰ παιδιά μας γὰ τὸ μορφωθεῖν. "Ἐτοι ἀναγκαζόμαστε γὰ τὰ στέλλωμε σὲ ἄλλες Ἱεραποστολές, μὲ ἀποτέλεσμα γὰ μὴ μποροῦμε γὰ τοὺς διδάξωμε τὴν Ὁρθόδοξην Πίστιν μας καὶ τελικὰ γὰ μεταστραφοῦν στὸ δόλλο δόγμα.

Τι ἔκαμαν οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης στοὺς Ἀφρικανούς;

Εἶναι περίπου 2 χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀρχηγοὶ καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δὲν ὑπήκουσαν στὴν διαταγὴ τοῦ Κυρίου, δ ὅποιος εἶπε στοὺς μαθητάς του «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ δοῦμα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἰσοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος».

Πιστεύομε πὼς δ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ «Φῶς τοῦ κόσμου» καὶ δχὶ μόνο τῆς Εὐρώπης, δπως οἱ πράξεις σας ὑπεδήλωσαν κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ αὐτὸ τὸ φῶς ἤρθε στὸν κόσμο γιὰ γὰ δōηγήση δλοὺς ἐμᾶς πρὸς τὴν δημόσια πνευματικὴν ἀλήθεια καὶ ἡθικὴ.

Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλοῦμε θερμά γὰ δώσετε στὸν ἀφρικανικὸ λαὸ μὲ τὸ κήρυγμα, τὴ διδασκαλία καὶ τὴ θεραπεία αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ποὺ σεῖς έχετε λάβει τόσα χρόνια πρίν. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ δώσετε δύναμι στὴ ζωὴ μας καὶ στὶς Ἱεραποστολὲς τῆς νεαρῆς μας Ἐκκλησίας.

Πῶς πολλοὶ Ὁρθόδοξοι Χριστια-

ΣΤΗ ΜΑΥΡΗ ΠΑΝΑΓΙΑ

Τοῦ ἐκ Κονγκό Ιερέως π. ΑΛΒΕΡΤΟΥ ΑΒΒΛΗ

«Μέλαινα εἶμι ἔγῳ καὶ καλῇ, θυγατέρες 'Ιερουσαλήμ»

"Δομα 'Ασμάτων α, 5

Ψάχνω νὰ βρῶ ἔνα ίδαιενή ζωγράφο
Γιὰ νὰ μοῦ ζωγραφίσῃ μιὰ μαύρη Παναγία
Μιὰ ωραία Παρθένα «Κέγουια»
Ποὺ νὰ μοιάζῃ πολὺ στὶς μητέρες μας.

Βλέπεις, καλή μας Μητέρα,
οἱ κίτρινοι σοῦ δάνεισαν τὸ χρῶμα τους,
οἱ κόκκινοι σὲ δικαγαν δμοια μὲ τὶς γυναικεῖς τους,
οἱ λευκοὶ σὲ παρουσίασαν λευκή, σὰν τὰ παιδιά τους
Γιατὶ λοιπὸν ν' ἀρνηθῆς νὰ πάρῃς καὶ τὸ δικό μας χρῶμα;

Ξεχνᾶς πὼς ἀπ' τὴ μέρα τῆς Κοιμήσεως σου,
Ἐπειτα ἀπὸ κείνη τὴ δοξασμένη μέρα,
ποὺ σὲ υποδέχτηκαν οἱ οὐρανοὶ¹
δὲν ἔχεις χρῶμα πιά;
Μᾶλλον ἔχεις δλα τὰ χρώματα:

Ἐλοαί κίτρινη μὲ τοὺς κίτρινους
καὶ μὲ τοὺς κόκκινους κόκκινη,
ελοαί λευκή μὲ τοὺς λευκοὺς
καὶ μὲ τοὺς μαύρους μαύρη.
Ἐλοαί μιὰ Μητέρα μὲ τόσα παιδιά,
τόσο διαφορετικά,
κι" διμως ένωμένα κοντά σου.

"Ἐτοι δὲν εἶναι, Μητέρα;
Δὲν εἶναι ἀλήθεια πὼς εἰσαι καὶ ἡ Μάγα τῶν μαύρων ἀνθρώπων;
Ἡ μαύρη Παναγία ποὺ βαστάζει
τὸν μαύρο Ιησοῦ στὴν ἀγκαλιά της;

(Μετ. Ν. Χ.)

νοὶ διαπαγῶνται γεμάτοι πύρινη ἀγάπη γιὰ τὴ νεοεδρυθεῖσα Ὁρθόδοξία τῆς Ἀφρικῆς:

Πῶς πολλοὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ εῦχονται νὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ τὴν Πίστη καὶ τὸ φανερώνουν ἰδρύσαντας ἔνα νέο Κέντρο Ὁρθόδοξου Ἱεραποστολῆς, γιὰ νὰ μπορέσωμε γὰ δōηγήσωμε τὶς μεταγενέστερες γενεὲς ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ φῶς τῆς Ὁρθόδοξου ἀληθείας:

"Οπως δλοὶ οἱ Χριστιανοὶ παγτοῦ, οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νὰ ὑπακούσουν

στὴ διαταγὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ γὰ ἀναγνωρίσουν καὶ διορθώσουν τὰ σφάλματα ποὺ ἔγιναν πρὶν ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξία. Νὰ ἐνδιαφερθοῦν γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθόδοξίας στὴν Ἀφρική, νὰ πάνε σ' δλο τὸν κόσμο μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ γὰ γίνουν οἱ μάρτυρες του ὃς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου καὶ τοῦ χρόνου.

Σᾶς προσκαλοῦμε γὰ ἔρθετε σήμερα στὴν Ἀφρική, διότι τὸ αὔριο ποτὲ δὲν τελειώνει.

C. K. KIBUE (ἐκ Κένυας)—"Αθῆναι.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

B'

Εξ δοσων ἐλέχθησαν συνάγεται ἀφ' ἐνδός μὲν δι της Ἱεραποστολὴς είναι ἡ ἀκτινοβολία, αὐτὴν αὖτη ἡ ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ δι της ἡ Ἐκκλησία αὐξάνει διὰ της Ἱεραποστολῆς, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ «πλήρωμα» τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν πλήρη γνῶσιν του.

Μὲ τοῦτο δὲν ἔννοοῦμεν, δπως πολλοὶ σύγχρονοι Διαμαρτυρόμενοι θεολόγοι, δι της Ἐκκλησίας καὶ Ἱεραποστολὴς είναι τὸ αὐτό. Ο Ὄλλανδς θεολόγος Hockendijk γράφει: «Τί ἀλλοῦ θὰ ἡδύνατο νὰ είναι ἡ Ἐκκλησία παρὰ Ἱεραποστολὴ καὶ πῶς θὰ ἡμπορούσαμε νὰ ἔρμηνεύσωμε τὰ περίφημα οἰκουμενικὰ συνθήματα: «ἀφῆσατε τὴν Ἐκκλησίαν νὰ είναι ἡ Ἐκκλησία-συνάρχοισις» παρὰ λέγοντες ἀφῆσατε τὴν Ἐκκλησίαν νὰ είναι Ἱεραποστολὴ;» Τὸ αὐτὸῦ ἐπίσης βεβαιώνει ἔνας Pierre Massy, δταν λέγη: «ἡ Ἱεραποστολὴ είναι ἡ Ἐκκλησία», ἔνας Mehl, ἔνας Emil Brüsewitz καὶ τόσοι ἄλλοι. Διότι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν γνώμην των δρίζεται ἐν σχέσει πρὸς τὸν κόσμον καὶ ἡ Ἐκκλησία, ποὺ δὲν θὰ δῷμειει εἰς τὸν κόσμον, δὲν θὰ ἡτο καθόλου Ἐκκλησία. Νὰ διατί, λέγουν, ἡ διάκρισις Ἐκκλησία-Ἱεραποστολὴ δὲν υφίστατο εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἡ ἀποστολικὴ περίοδος δὲν ἔγνωριζε διάκρισιν μεταξὺ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Ἡ Ἐκκλησία είναι ἀπόστολική, διότι, δπως οἱ Ἀπόστολοι, ἔτσι καὶ αὐτὴ είναι ἀπεσταλμένη. Ἡ οὔσια της ἔγκειται εἰς τὴν μαρτυρίαν. Διὰ τοῦτο δ Τίθεο Preiss λέγει: «Ἡ οὔσια τῆς Ἐκκλησίας δὲν είναι δυνατὸν νὰ ἔγκειται εἰς τὴν κοινωνικὴν της υφήν, εἰς τοὺς θεσμούς της, εἰς τὰς Παραδόσεις της, εἰς ὅ, τι ἔξασφαλτεῖ τὴν συνέχειάν της ὡς κοινωνίας». Δὲν υφίσταται παρὰ ἐντὸς τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος. Ἡ ίδεα ἔχει ἔξοχα ἐκτεθῆ ἀπὸ τὸν Hockendijk: «Δὲν ὑπάρχει τίποτε ποὺ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἡδύνατο νὰ ἀναφέρῃ «εἰς ἑαυτὴν», τίποτε ποὺ νὰ τῆς ἀνήκῃ ὡς ίδιαιτέρα ίδιοκτησίᾳ» δ Θεὸς τὴν ἔθεσθε εἰς ζωντανὴν σχέσιν μὲ τὴν Βασιλείαν καὶ τὴν Οἰκουμένην, δὲν υφίσταται παρὰ in actu ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἀποστολῆς της, δηλ. διὰ τῆς μεταδόσεως τῆς Βασιλείας εἰς τὴν Οἰκουμένην...» ᩴ Ἐκκλησία είναι ἔργον (fonction) τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ δ λόγος τῆς υπάρχεως της ἔγκειται εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Οἰκουμένην. πραγματοποιεῖται διὰ τῆς Ἱεραποστολῆς...» Ἔαν ἡ Ἱεραποστολὴ κάνῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ Ἐκκλησία είναι ἔνα καθαρὸ «γίγνεσθαι» καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας είναι δ καρπὸς τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἀσκήσεως τῆς ἀποστολῆς. ᩴ συμμετοχὴ δλων εἰς τὴν Ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν θὰ δημιουργήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἰδοὺ ἡ βαθεία ἔννοια, νομίζω, τῆς συνενώσεως

τοῦ Διεθνοῦς Συμβουλίου τῶν Ἱεραποστολῶν καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Αὐτὴ ἡ ταύτισις τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ούσιας, είναι ἐφαρμογὴ τῆς πλέον αὐθεντικῆς προτεσταντικῆς ἐκκλησιολογίας.

Δι τῆς ἡμᾶς ἡ Ἐκκλησία δρίζεται δχι ὑπαρξιακῶς, ἀλλὰ ὄντολογικῶς. Είναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ δχι δι της είναι μία ούσια, δπως θὰ ἥθελαν νὰ μᾶς κάνουν νὰ τὴν δεχθούμε, δχι δι της είναι κάτι τὸ αὐτόνομον, ἀλλὰ μετέχει εἰς τὴν ὑπόστασιν τοῦ Σαρκωθέντος Λόγου.

Ὁ Χριστὸς είναι παρὼν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι εἰς τὰ Μυστήρια καὶ τὴν Ιεραρχίαν. Κατοικεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὴν δχι διὰ τοῦ Λόγου ποὺ μεταδίδεται τὴν στιγμὴν δπου κηρύζεται, ἀλλὰ δι της Λόγου πάντοτε ζωντανοῦ, ποὺ ἐδημούρησε τὰ μνημεῖα τῆς Παραδόσεως καὶ τὴν ἀγιότητα τῶν περασμένων γενεῶν. Παράδοσις καὶ ἀγιότης είναι πραγματικότητες σύγχρονοι ἐν ἡμῖν. Ενδοσκονται μεταξὺ μας ὡς ἐκφράσεις «τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου». ᩴ Ἐκκλησία είναι αὐτὴ ἡ νέα κτίσις ἐν τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι, ποὺ μᾶς μεταδίδει τὸν ἀρραβώνα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ τὴν πρόγευσιν τῆς Βασιλείας τῆς Εἰρήνης. Ὁπως τὸ παρετήρησεν δοθὰ δ Newbiggin: «αὐτὴ ἡ νέα πραγματικότης, δηλ. ἡ ἐνεργός παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, είναι ἡ πρώτη μαρτυρία, καὶ προηγεῖται κάθε εἰδικῆς δραστηριότητος, διακονίας καὶ κηρύγματος. Αἱ δραστηριότητες δὲν είναι συνδεδεμέναι ἡ μία μετὰ τῆς ἄλλης μὲ ἔνα λογικὸν δεσμόν, ἀλλὰ μὲ τὸ γεγονός δι της ἀναβλύζουν ἀπὸ τὴν μόνην νέαν πραγματικότητα. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία είναι κάτι τὸ «δεδομένον», δι της ἡμπορεῖ καὶ νὰ μεταδοθῇ, νὰ συναχθῇ. «Ο Κύριος, λέγει τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων, προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῆς Ἐκκλησίας» (Πρ. ιβ' 47) διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν Δώδεκα. ᩴ Ἱεραποστολὴ ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς θεολογίας είναι ἀκτινοβολία τοῦ Χριστοῦ παρόντος ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του. Δὲν θὰ ἡμπορούσε νὰ είναι ἡ δρᾶσις μας κοινωνίας Ἐκκλησιῶν, ποὺ ἐνεργοῦν μαζὶ καὶ ἀνακαλύπτουν τὴν «Una Sancta» μέσα εἰς τὸν Ἱεραποστολικὸν τῶν ζῆλον.

Νὰ μεταφέρωμεν τὸ Εὐαγγέλιον σημαίνει νὰ μεταδώσωμεν τὴν Ορθοδοξίαν. Δὲν ὑπάρχει Εὐαγγέλιον ποὺ νὰ μὴ μεταδίδεται μέσφ μας παράδοσεως. Συγκεντρώνουν τοὺς μὴ Χριστιανοὺς εἰς ἡδη Ιδρυμένας Ἐκκλησίας, ἔτσι δ δυνιμὸς Εὐαγγέλιον-Παράδοσις είναι εἰς τὴν πραγματικότητα πρόβλημα ἀνύπαρκτον. Δι τῆς ἡμᾶς ἔχει λυθῆ δογματικῶς λόγω τῆς εἰς βάθος ταυτότητος μεταξὺ δρθοδόξου μαρτυρίας καὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ορθοδοξία είναι ἡ μόνη πλήρης καὶ ἰκανοποιητικὴ ἀπάντησις εἰς τὰς βαθυτέρας ἀναζητήσεις τῶν λαῶν. Δι της πρόβλημα τῆς Ἱεραποστολῆς δὲν θὰ ἡμπορούσε νὰ δινιμετωπισθῇ ἐν συναρτήσει μὲ τὴν δραστηριότητα τῶν ἄλλων διμολογιῶν. Σχέδιον χω-

οισμοῦ ζωνῶν δραστηριότητος ἡ σχέδιον ἐνοποιήσεως μεταξὺ νέων Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας ἀποκλείονται ἐκ τῶν προτέρων. Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμε τὸν τραγικὸν χαρακτῆρα τῆς διαιρέσεως εἰς χώρας, δπου δὲ Χριστιανισμὸς εἶναι μειονότης, καὶ τὸ πρόβλημα μιᾶς κοινῆς ἱεραποστολικῆς παρουσίας ἔναντι τῶν μὴ Χριστιανῶν τίθεται κατὰ ἓνα τρόπον δξύν, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς τὸ ἱεραποστολικὸν πρόβλημα τίθεται μὲ βάσιν τὴν δρυθοδοξίαν, ἐξ αἰτίας τοῦ καθολικοῦ, βαθέος καὶ δργανικοῦ χαρακτῆρος τῆς περὶ Ἐκκλησίας ἀληθείας. Τὸ εὐαγγικὸν ἄγγελον ἀποκρούεται ἐνίστε, διότι παρουσιάζεται ὑπὸ μίαν μερικήν, πολὺ περιωρισμένην μορφήν, εἰς μίαν ἕρμηναν ἀκαμπτον, προερχομένην ἀπὸ τὴν παρακμάζουσαν σχολαστικότητα, ἀπὸ τὸν ὑποκειμενισμὸν τῶν Προτεσταντῶν, ἀπὸ αὐτὸν τὸν πνιγμένον καὶ αὐτάρκη Χριστιανισμόν, ἐκτὸς τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Δύσεως, τὸν ἀνίκανον νὰ ἔμπνεῃ ἀξίας «κοινωνίας». Γνωρίζομεν πῶς ἔνας ἀπὸ τοὺς παράγοντας ποὺ ἔφεραν τὸν Γκάντι εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸν Χριστιανισμὸν ἡτο δὲ συνάντησίς του μὲ τοὺς Διαμαρτυρομένους τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, διὰ τοὺς δποῖους δὲ ἔξαγνισμὸς τοῦ ἔγω ἡτο ἔνος πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας. Γνωρίζομεν πόσον τὸ θέμα τῆς καθαγιάσεως εἶναι ἀμυδρὸν καὶ στοιχειώδες εἰς προτεσταντικὸν δόγμα.

Απαραίτητος δρος τῆς δρυθοδοξίου δραστηριότητος εἶναι ἡ ἀνανέωσις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀνανέωσις αὐτὴ σημαίνει οὐσιαστικῶς στροφὴν πρὸς τὰς βιβλικὰς καὶ πατερικὰς πηγάς. Ποία εἶναι ἡ ἀξία τῆς βιβλικῆς κριτικῆς; Ποία εἶναι ἡ θέσις τῆς βιβλικῆς θεολογίας ἐντὸς τῆς συνολικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας; Ποίαν ἔννοιαν νὰ δώσωμεν εἰς τὰ γεγονότα ποὺ προέρχονται ἐξ ἀποκρύφων πηγῶν; Είναι τόσα τὰ ἔρωτήματα, ποὺ μόλις τὰ ὑποψιαζόμεθα εἰς τὸν δρυθοδοξὸν κόσμον, καὶ χωρὶς τὴν λύσιν τῶν δποίων δὲ οἰκουμενικὸς διάλογος καὶ ἡ συνάντησις μὲ τὸ σύγχρονον πνεῦμα εἶναι ἀδύνατα. Ἡ προσφυγὴ εἰς τοὺς Πατέρας δίδει τσως τὴν καλυτέραν ἀπάντησιν εἰς τὰ προβλήματα ποὺ μᾶς θέτει δὲ σύγχρονος κόσμος καὶ ἐμψυχώνει τὴν δρυθοδοξὸν δρᾶσιν μὲ μίαν αὐθεντικὴν πνευματικὴν ζωήν!

Ἡ Ὁρθοδοξία θὰ ἔπειτε νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν δῆλην σκέψιν τῆς χριστιανικῆς Δύσεως, νὰ εἶναι δεκτικὴ τῶν νέων δυνάμεων καὶ τῆς ἀληθινῆς ἀγιότητος τοῦ Καθολικοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τελικῶς δὲν θὰ ἀναγεννηθῇ Ιστορικῶς, εἰμὴ συγχρονίζουσα τὴν πνευματικήν της θεολογικήν π α ο ἀ δ ο σ i ν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων ποὺ τῆς θέτει ἡ ζωή. Ἡ ἀποκατάστασις ἐνδὲ μοναχισμοῦ ἐσωτερικὰ πιστοῦ εἰς τὴν μεγάλην παράδοσιν καὶ συγχρόνως ενίσιες τοῦ εἰς τὴν ἀνησυχίαν τοῦ συγχρόνου κόσμου θὰ εἶναι ἀμεσος συμβολὴ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ προβλήματος. Ἔνας Ρουμάνος μοναχὸς εἶπε: «Οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς δῆλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ τὰς κατευθύνσεις τῆς θεμελιώδους ἐνότητός της, εἶναι ἡ ἀδιάκο-

πος στροφὴ ἐνδὲ προσώπου ποὺ στοχάζεται καὶ θεωρεῖ τὸν Θεὸν πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας καὶ τὸν κόσμον». Ἡ πραγματοποίησις τῆς δρυθοδόξου πληρότητος θὰ γίνηται ἐπίσης μὲ μίαν στροφὴν εἰς τὴν συριακὴν πνευματικότητα, ποὺ εἶναι ἑνα ἀπαραίτητον διὰ τὸν χριστιανικὸν Ἐλληνισμὸν στοιχείον. Μία εἰλικρινῆς ὑποδοχὴ τῆς μὴ βυζαντινῆς παραδόσεως, τόσον τῆς σημιτικῆς, δυσον καὶ τῆς δυτικῆς, θὰ διευρύνῃ τὰς διαστάσεις τῆς ζωντανῆς παραδόσεως.

«Ο, τι εἶναι ἀληθινὸν διὰ τὴν σκέψιν εἶναι ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ζωήν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀναγέννησις δὲν νοεῖται χωρὶς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν προκωνσταντίνεον περιόδον, δπου δὲ Ἐκκλησία εἶναι οὐσιαστικῶς ἀπεστασμένη ἀπὸ τὸν κόσμο. Κάθε γηίνη πραγματικότης, ἀκόμη καὶ ὁ πλουσιώτερος πνευματικὸς πολιτισμός, ἡ μπορεῖ νὰ εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν πορείαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. «Ἐμεῖς, οἱ πολιτισμοί, γνωρίζομεν πῶς εἰμεδα θνητοί». Δὲν εἶναι καθόλου καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας νὰ σωσῃ τὸ φθαρτόν. Νὰ ἀπογυμνωθοῦμε ἀπὸ δλα, νὰ μεταβδημεν εἰς τὴν ἔρημον, διὰ νὰ διμιλήσῃ εἰς τὴν καρδιάν μας δ Θεός, γὰ ἐπανεύρωμεν τὸ «ἐν οὐ ἐστι χρεία» μὲ τὸ αἰσθήμα τῆς ἐλευθερίας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς εἶναι δ δρος ἐνδὲ ταπεινοῦ ἑσκινήματος πρὸς τὰ θηθηνη. Αὐτὴ δὲ ἀπελευθέρωσις εἶναι ἡ προοπτικής μιᾶς γηησίας καθολικότητος. Δὲν ὑπάρχει ζῶσα καθολικότης, εἰμὴ μόνον ἐν τῇ ζωντανῇ ἐνότητι, καὶ δὲν ὑπάρχει ἐνότης, εἰμὴ μόνον διὰ τῆς ἀπαρνήσεως κάθε πολιτικοπνευματικοῦ μεσοιανισμοῦ ἐντὸς τῆς μοναδικῆς ἀγάπης τοῦ Πτωχοῦ τῆς Ναζαρέτ, δ δποῖος μᾶς ἐβάπτισε διὰ τοῦ αἴματος τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐδημιουργησε ἑνα μόνον σῶμα. Ἡ ἐνότης τοῦ δόγματος καὶ τῆς θυσίας δὲν στοιχίζουν τίποτε εἰς ἡμᾶς, διότι δὲν προέρχονται ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐκεῖνο τὸ δποίον ἀνήκει εἰς ἡμᾶς καὶ δφείλομεν νὰ ἐπιτύχωμεν διὰ τῆς προσωπικῆς μας προσπαθείας εἶναι ἡ κοινότης ζωῆς, ἡ ἀλλαγὴ ζωῆς, ἡ μαρτυρία τῆς ἐνότητος. Αὐτὴ ἀκριβῶς δὲ ἀνανεωμένη ζωή, μεταδιδομένη ἀπὸ μιᾶς Ὁρθοδοξίου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀλλην, ἀπὸ μᾶς δρυθοδοξοῦ νεανικῆς κινήσεως εἰς ἀλλην, εἶναι ἐκείνη δ δποία θὰ προκαλέσῃ ἱεραποστολικὴν δρμήν, ἀπηλλαγμένην πάσης νοθείας καὶ συμβατικότητος. ᩩ ἀνανέωσις τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐκχειλίσῃ ἀναποφεύκτως εἰς ἱεραποστολήν, διότι δποίος ἀνακαλύπτει τὸν Θεὸν ἐπανεύρισκε καὶ τὸν ἀνθρωπὸν καὶ, δπως λέγει δ «Ἄγιος Μάξιμος δ Ὁμολογητής : «ὅποιος ἀγαπᾷ κάτι ἀνθρώπινον δὲν ἡμπορεῖ ν ἀγαπήσῃ τὸν ἀνθρωπὸν». Μία Ἐκκλησία πολυσύνθετος, δ δποία εἶναι συνδεδεμένη μὲ ἀλλας πραγματικότητας ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ, δ δποία σρήνει τοὺς προφητικοὺς δρόμους ἀπὸ τὰ παιδιά της, δ δποία φοβεῖται κάθε ἐνθουσιασμόν, κάθε φλόγα, κάθε νέαν ἐκφρασιν εἰς τὴν σκέψιν δ εἰς τὴν πνευματικὴν δρᾶσιν, μία Ἐκκλησία δ δποία λατρεύει ἀπόλυτα ἀλλα πράγματα ἐκτὸς τοῦ μόνου ἀπολύτου τῆς Ἀποκαλύψεως, εἶναι ἀνίκανος νὰ συναντήσῃ τὸν ἀνθρωπὸν μέσα εἰς τὴν ἀθλιότητά του καὶ τὴν δίψαν του διὰ τὸν ζῶντα Θεόν.

‘Η δρούσας μαρτυρία διὰ νὰ είναι πλήρης πρέπει νὰ συνενώσῃ καὶ τὰς παραδόσεις τῶν μὴ Χαλκηδονιακῶν Ἐκκλησιῶν (Κοπτικῆς - Συριακῆς).’ Εξ ἐπόψεως Ιεραποστολῆς ή Κοπτική Ἐκκλησία ἔχει μίαν αναμφισβήτητον ἀφρικανικὴν «ἀλῆσιν». Εἰσεχώρησε εἰς τὴν καρδίαν τῆς μαύρης Ἡπείρου καὶ θά δημοροῦσε νὰ ἀκολουθήσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν ἐποχήν μας αὐτὸς τὸ δόδοιπορικόν, αὐτὴν τὴν πορείαν. Εἶναι περισσότερον αὐθόρυμης καὶ λαϊκής, διανοητικῶς ἵσως διλγάωτερον ἀποκρυσταλλωμένη ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν ἐκκλησίαν, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀφρικανικοῦ πνεύματος μίαν ἀληθινὴν συγγένειαν. Εἰς τὰς Ἰνδίας ή συριακή Ἐκκλησία εἶναι μία παρουσία πράγματι δρούσας καὶ ή μόνη μὴ συναυτισμένη μὲ τὴν Δύσιν, καὶ καμμία δρούσας μαρτυρία εἰς τὴν Ἰνδικὴν χερσόνησον δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἀγνοήσῃ. Τοιουτούρπως ἀπὸ τὴν ἄπλην ἀποψιν τῆς Ιεραποστολικῆς δράσεως ή ἐνότης τῶν ἀνατολικῶν, μὴ ωμαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι μία ἀνάγκη. ’Απὸ πνευματικῆς καὶ δογματικῆς ἀπόψεως ή ἐνότης τῆς ἀνατολικῆς Χριστιανωσύνης εἶναι ἀμέσως πραγματοποιήσιμος. Οἱ θεολόγοι καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὑγέται ἀναγνωρίζουν προσφάτως διὰ ή διαφορὰ μεταξὺ διαδῶν καὶ ἀντιπάλων τῆς 4ης Συνόδου εἶναι καθαρῶς φραστική λεκτική.

Ἐνας ἐκ τῶν ὑφάλων εἰς τὸν διποίους ἡμπορεῖ νὰ προσκόψῃ ἡ ιεροαποστολικὴ διάθεσις θὰ ήταν νὰ νομίσωμεν διὰ ή Ἐκκλησία δὲν εἴναι πάντα ἐτοίμη πρὸς τὸν διποίους διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀπόστολου Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Παύλου τοῦ Αποστόλου τῆς Εκκλησίας τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, πρῶτα διὰ διαποριθόμενος εἰς τὸ πλέον ἐπείγον, ν' ἀναμορφωθῇ η Ἐκκλησία, νὰ ἐνδυναμωθοῦν ἐσωτερικῶς οἱ θεσμοί τῆς καὶ μετὰ φέρομε τὸ Εναγγέλιον εἰς τοὺς ἔχοντας. Αὐτὴ ή ἀντίληψις εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ή ἀνανέωσις εἶναι πάντοτε ἐν τῷ γίγνεσθαι, διὰ τὸ Θεοῦ ενδισκεται πάντοτε ἐν ἀναμορφώσει. Τὸ πνευματικὸν γῆρας τὸν παραμονεύει διαρκῶς. ’Η ἀναμόρφωσις τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μόνον ή αἰτία τῆς διευρύνσεως της, εἶναι ἐπίσης τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς. Εἰμεθα εἰς τὸ «πλήρωμα τῶν καιρῶν» ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἐνσαρκώσεως καὶ κανένα ἐνδιάμεσον χρονικὸν διάστημα δὲν προσφέρομενος καὶ ἀρχὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεταξὺ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας. ’Ενας ἀλλος σκόπελος θὰ ἥτο ἐπίσης μία ὑπερβολικὴ σύνεσις εἰς τὴν προετοιμασίαν τῶν Ιεραποστόλων. ’Αρκεῖ νὰ ενρεθῇ ἔνας ιερεὺς μὲ αὐθεντικὴν πνευματικὴν ζωήν, κατηρισμένος θεολογικῶς μὲ καρδίαν καὶ σκέψιν ἀνοικτὴν πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας διότι θὰ σταλῇ, διὰ νὰ ἀρχίσῃ μὲ ἐλάχιστα οἰκονομικὰ μέσα μία Ιεραποστολή. Διὰ τὸν πνευματικὸν ἀνθρωπὸν τὸ πρόβλημα τῶν χρημάτων εἶναι ἀνύπαρκτον.

“Ηδη ὁρίσαμεν τὸ πνεῦμα τῆς Ιεραποστολῆς. ’Ο Μητροπολίτης Μόσχας Μακάριος, περὶ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰώνος, ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Γκούρι τοῦ Καζάν: «Κέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς καρδιᾶς τῶν Τατάρων καὶ μὴ δογῆς εἰς τὸ βάπτισμα παρὰ μόνον ἀπὸ ἀγάπην, ποτὲ διὰ ἀλλού λόγους». ’Ο Λεσκώβ διηγούμενος τὴν ἐπισκεψιν ἐνὸς διοικητοῦ εἰς τὸν πατέρα Κιριὰκ βεβαιώνει διὰ διεραπόστολος ήρωείτο

νὰ βαπτίσῃ βιαστικὰ τοὺς θιαγενεῖς καὶ ἀμελῶν κάθε διοικητικὴν φροντίδα, προπαντὸς τὴν στατιστικήν, ὑπηρέτει ταπεινὰ τὸν πληθυσμόν, εἰς τὸν δποίον εὐηγγελίζετο. »¹ Ας ἀρχίσουν λοιπόν, ἔλεγε, μὲ τὸ νὰ ἐγγίσουν τὸ ἄκρον τοῦ ἐνδύματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ αἰσθανθοῦν τὴν ὀπέραντον ἀγάπην του καὶ κατόπιν δικύριος διάδοτος θὰ τοὺς ἐλκύσῃ, θὰ γοητεύσῃ». ’Η Ιεραποστολὴ δὲν είναι ἀλλοι η εὐαγγελικὴ ζωή, διεξαγομένη ἐν τῇ δικτικῇ πτωχείᾳ, μὲ τὴν ἀποδοχὴν καὶ υἱοθέτησιν τῆς στάθμης τῆς ζωῆς τῶν πληθυσμῶν οἱ δποίοι καλούνται πρὸς τὸν τὸν Χριστόν. Οἱ δρούσας Ιεραπόστολοι μετέφραζον ἀμέσως τὴν Γραφὴν καὶ τὰ λειτουργικὰ βιβλία εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν δποίον ἔφερον τὴν Χριστιανικὴν μαρτυρίαν. Συχνὰ ἐδημιούργησαν πρὸς τὸν τὸν Χριστόν. Οἱ δρούσας Ιεραπόστολοι μετέφραζον τὴν Γραφὴν καὶ φιλολογικὴν γλῶσσαν. ’Ο ἀπόστολος δὲν είναι παρὰ διεσπεύστης τοῦ Χριστοῦ, γλυκὺς καὶ «ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ», καὶ ή πολιτιστικὴ η ὑγειονομικὴ φροντὶς εἶναι σήμερον «ξεπερασμένη» διότι εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν ἀνεμέιχθη μὲ τὴν ξένην κηδεμονίαν. Σχολεῖα καὶ νοσοκομεῖα δὲν ἐντυποσιάζουν πλέον.

Ἐὰν διεραπόστολος θέλῃ νὰ κάμη μαθητὰς τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ, δφείλει νὰ ἀντιληφθῇ καλῶς διὰ τὴν ἔχει νὰ μάθῃ πολλὰ πράγματα ἀπὸ τοὺς μὴ χριστιανούς. Μὲ βαθείαν ταπεινωσιν πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς παραδοσεως τῆς χώρας διότι ἐργάζεται, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ Εναγγέλιον εἰς τὴν ψυχολογικὴν γλῶσσαν τῆς χώρας.

Ἐκ καλησία μοναστικὴ διποίας είναι πρὸς πάντας τὸν διποίους διούδοξος ἐκκλησιαστικὴ διητή στολὴν ἐνδεικνύει τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ. ’Εδωσε εἰς τοὺς μοναχοὺς τὴν καρδίσιν τῆς πτωχείας. Οἱ μοναχοὶ ἔκινησαν πάντοτε τὴν φαντασίαν τοῦ Ισλάμ καὶ ἔνας ἀπὸ τοὺς Ιδιαιτέρους λόγους τῆς ἐκτιμήσεως ποὺ τρέψει τὸ Κοράνιον εἶναι «ἡ ταπεινωσις τῶν Ιερέων καὶ τῶν μοναχῶν των». Τὸ ίδιο ή Ἰνδία καὶ διούδοξης πολιτισμὸς εἶναι μοναστικά. ’Ιστορικῶς, οἱ μοναχοὶ ἔφεραν τὸ Εναγγέλιον εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ τὰς λοιπὰς δρούσας χώρας. Εἰς δρισμένα τμῆματα τῆς Ἐκκλησίας, διποίας εἰς τὴν Συρίαν, διμοναχισμὸς ὑπῆρξεν ίδιαιτέρως ἀνοικτὸς εἰς τὸν κόσμον. ’Εξ ἀλλού ή δύναμις τῆς λειτουργίας εἶναι ἀξιοθαύμαστος. Αὐτὴ διετήσθη τὴν πίστιν εἰς τὴν Ἀνατολήν, μέσα εἰς παντελῆ ἔλλειψιν θεολογικῆς φιλολογίας καὶ δικλεῖ μίαν γλῶσσαν ποὺ ἀπευθύνεται εἰς τὴν δλην ὑπαρξίαν καὶ δχι ἀπλῶς εἰς τὴν καθαρὰν λογικήν. ’Υπάρχει εἰς τὴν λειτουργίαν—ἀκόμη καὶ διὰ τὸν μὴ Χριστιανὸν—ή ἐμπειρία καὶ βίωσίς μαζί ἀνωτέρας πραγματικότητος. Μία παρουσία προσευχῆς εἶναι καθ' ἔαυτὴν ἔνα φῶς ποὺ λάμπει εἰς τὰ σκότη τῶν ἔθνων.

”Οπως εἶδομεν, ή Ιεραπόστολικὴ δράσις, νοούμενη ὡς «Κοινωνία τοῦ λόγου», ής δικτικὴ παρουσία εἰς τὸν κόσμον, εἶναι θεία ἀπαίτησις καὶ ή ἀπουσία της μᾶς καταδικάζει. ’Η Ἐκκλησία δημιουργεῖται ἐντὸς αὐτῆς τῆς αἰώνιας μακρᾶς πορείας πρὸς τὸ τέλος τῆς γῆς καὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου, ἐντὸς τῆς νοσταλγίας της διὰ νὰ «ἀνακεφαλαιωθοῦν τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ».

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ - GEORGES KHODRE
Γεν. Γραμ. τῆς Όρθ. Νεανικῆς Κινήσεως Λιβάνου-Συρίας
(Τρίπολις - Λιβάνου)

Ο ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΡΩΣΩΝ

Εις τὴν Ρωσίαν ἡσαν ἥδη ἐγκατεσπαρμένοι Σλάβοι, δτὰν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θεοῦ αἰῶνος, τὸ ἀργότερον, ἥλθον ἀπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν ἀκτὴν τῆς Σουνδίας οἱ Ρώσοι—οἱ περίφημοι Βάραγγοι—φυλὴ Νοσμανδική, κρῆμα Οὐζημῶν (Νορβηγῶν), Σουνήβων (Σουνδῶν), "Ἄγγλων καὶ Γότθων. Ἰδρυσαν οἱ Ρώσοι κράτος εἰς τὰ νοτιοανατολικὰ μέρη τῆς Ρωσίας, περὶ τὸ Κιέβον, ἔδωσαν εἰς τοὺς προεγκατεστημένους ἐκεῖ Σλάβους τὸ δύνομά των—Ρώσοι, Ρώσοι—ἔλαβον δὲ παρ' αὐτῶν τὴν σλαβικὴν γλῶσσαν.

Ρώσοι ἐμποροὶ κατήρχοντο διὰ τοῦ Βορυσθένους—τοῦ Δνείπερου—ποταμοῦ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀποκίας τοῦ Εὐξείνου καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς δὲ τὸν στρατὸν τῆς Ἑλληνικῆς Μεσαιωνικῆς Αὐτοκρατορίας ὑπῆρχον Ρώσοι, οἱ Βάραγγοι, ἀμειβόμενοι πλουσιοπαρόχως. Ἐμποροὶ καὶ μισθοφόροι ἐγνωρίζοντο μὲ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ μετέφερον αὐτὸν εἰς τὴν εἰδωλολατρικὴν των πατρίδα. Τῷ 860 ἔγινεν ἐκστρατεία τῶν Ρώσων διὰ θαλάσσης κατὰ τῆς Κωνσταντινούπολεως, καὶ ἀπέτυχε μέν, ἀλλὰ συνετέλεσεν εἰς ἐπαύξησιν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, οἱ δὲ ἡττηθέντες ἔστειλαν εἰς τὸ Βυζαντινὸν πρεσβείαν καὶ συνῆψαν εἰρήνην. Ἡ διάδοσις ἦξ ἄλλου τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τοὺς Χαζάρους, οἱ δοῦλοι κατέφοντεν εἰς τὴν νότιον Ρωσίαν πλησίον τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν Ρώσων.

Μετὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ταύτην ἐκστρατείαν καὶ μεταξὺ τῶν 860 καὶ 878 δπως διδασκόμεθα ἀπὸ ἐπιστολὴν τοῦ Φωτίου (866) καὶ ἀπὸ τὸν Κωνσταντίνον Πορφυρογέννητον, τόσον οἱ Ρώσοι εἶχον ἐκχριστιανισθῆ, ὥστε ἐδέχθησαν τὸν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινούπολεως σταλέντα εἰς τὴν Ρωσίαν, καὶ πιθανώτατα εἰς τὸ Κιέβον, ἐπίσκοπον. Ἐκτὸτε αἱ σχέσεις συνεχίζοντο καὶ ηὗξανοντο. Οὐδεμίᾳ διακοπῇ ἐπῆλθεν εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ θρησκευτικὰς σχέσεις Βυζαντίνων καὶ Ρώσων,—Κωνσταντινούπολεως καὶ Κιέβου, τὸ δοῦλον δὲ Ρώσος ἔγειρων Ὁλέγη εἶχε κηρύξει «μητέρα τῶν ρωσικῶν πόλεων», ἀποβλέπων δχι μόνον εἰς τὴν ὁδαιότητα τοῦ τοπίου καὶ εἰς τὴν γεννίασιν μὲ τὸν Δνείπερον, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰς ἐπίκεντρον πρὸς ἐμπορίαν ἥ πόλεμον μὲ πλουσιώτατα μέρη, δπως ἥ Ἑλληνικὴ Χερσόνησος, ἥ Ταυρὸς, ἥ Κωνσταντινούπολις, ἥ Βουλγαρία. Οἱ αὐτοκράτορες καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινούπολεως ἐκίνησαν πάντα λίθον διὰ νὰ αὐξήσουν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Κιέβῳ χριστιανῶν καὶ ἀπελευθερώσουν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς εἰδωλολατρείας τοὺς Ρώσους καὶ τὸν ἔγειρόν των. Ἄλλ' δὲ Ὁλέγη, καίτοι ἐδέχετο τοὺς ἀποστελλομένους ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἰερεῖς καὶ τὰ δῶρα τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξηκολούθει νὰ είναι «έθνικός», ὁρκίζετο εἰς τὰ δόπλα του καὶ εἰς τοὺς θεοὺς τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ Περσῶν καὶ Βόλος (ἥ Βελές), ἡρκεῖτο δὲ νὰ ἀνέχεται τὸν Χριστιανισμὸν χάριν κυρίως τῶν εἰρηνικῶν μετὰ τῶν Βυζαντίνων σχέσεων. Οἱ Ἑλληνες χρονογράφοι ἀναφέρουν διτὶ ἥ Ρωσία ἡτο ἥ ἐξηκοστὴ ἀρχιεπισκοπὴ εἰς τὸν

Κατάλογον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινούπολεως. Οἱ αὐτοὶ δὲ χρονογράφοι μνημονεύουν, δτὶ τῷ 902 ἐπτακόσιοι Ρώσοι ἥ δρυθτερον Βάραγγοι τοῦ Κιέβου ὑπηρέτουν εἰς τὸν Βυζαντινὸν στόλον.

Τῷ 941 δὲ ἔγειρων τῶν Ρώσων Ἱγωρὸς ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Κωνσταντινούπολεως. Ὁ ἀγὸν κρίνεται ἴσπαλος καὶ, κατόπιν διαπραγματεύεται ἐν Κιέβῳ καὶ Κωνσταντινούπολει, δὲ Ἱγωρὸς συνθηκολογεῖ ἐν Κωνσταντινούπολει μὲ τὸν Βυζαντίνον αὐτοκράτορα Ρωμανὸν τὸν Λακαπῆνὸν τῷ 941 ἥ 944 ἥ πιθανώτερον (κατὰ τὸν καθηγητὴν Δοβνάρο Ζαπόλσκι) τῷ 945. Εἶναι δξιοσημείωτον τὸ πρῶτον μέρος τῆς λεπτομερεστάτης—διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς—συνθήκης: «Ἡμεῖς ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἱγωρὸς, μεγάλου ἔγειρον τῆς Ρωσίας, ἀπασῶν τῶν ἔγειροντων, καὶ πάντων τῶν κατοίκων τοῦ τόπου τούτου, ἥλθομεν νὰ ἀνανεώσωμεν ἐσαεὶ τὴν παλαιὰν συνθήκην τὴν συνωμολογημένην μετὰ τῶν κραταῖων Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων Ρωμανοῦ, Κωνσταντίνου καὶ Στεφάνου καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων. Εὐχόμεθα δὲ ἀδόλως καὶ ἀπὸ καρδίας νὰ παγιωθῇ ἡ συνθήκη αὕτη ἐφ' δοσον δηλοὶ θὰ φωτίζῃ τὸν κόσμον, εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ ἀρχεκάκου δαίμονος, ἐχθροῦ παντὸς καλοῦ καὶ αἰτίου τῶν ἔριδων. Οἱ Ρώσοι ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ διαρρήξουν ποτὲ τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας συμμάχιαν, οἱ μὲν βαπτισμένοι (Χριστιανοί) ἐπὶ ποινῇ καὶ προσωφινῇ καὶ αἰωνίᾳ παρὰ τοῦ Παντοδυνάμου, οἱ δὲ ἄλλοι (οἱ εἰδωλολάτραι) ἐπὶ ποινῇ νὰ στερηθῶντιν τῆς προστασίας τοῦ Περούν, νὰ μὴ δύνανται τοῦ λοιποῦ νὰ μεταχειρίζονται πρὸς ἄμυναν τὴν ἀσπίδα, νὰ διατρυπήσουν μὲ τὰ ἔριφη των, βέλη καὶ ἄλλα δόπλα, ἐν γένει δὲ νὰ είναι αἰχμάλωτοι καὶ τοῦ νῦν καὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

Ἐπακολουθοῦν τὰ ὅρθρα τῆς συνθήκης καὶ ἥ ἔξῆς κατακλείς: «Τῶν δρων τούτων θὰ γίνονται δύο ἀντίγραφα, ἐκ τῶν δπως τὸ ἓν θὰ δοθῇ εἰς τὸν (Ἑλληνα) Αὐτοκράτορα, τὸ δὲ ἄλλο, ὑπογραφὲν ὑπὸ αὐτοῦ, θὰ σταλῇ εἰς τὸν μέγαν ἔγειρόν της Ρωσίας Ἱγωρὸς καὶ τοὺς ὑπὸ αὐτοῦ, οἱ δοῦλοι, ἀφοῦ τὸ ἀναγκάσσουν, θὰ δοκισθῶν δτὶ θὰ τηρήσουν αὐτὸν ἀπαρεγκλίτως, οἱ μὲν βαπτισμένοι θέτοντες τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔγγραφου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προφήτου Ἡλιού, οἱ δὲ ὀβάπτιστοι δρκιζόμενοι εἰς τὰς ἀσπίδας των, τοὺς δακτυλίους των καὶ τὰ γυμνά των ἔριφη». Δις λοιπὸν εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦτο γίνεται λόγος περὶ τῶν Ρώσων Χριστιανῶν, καὶ τοῦτο, ἐν συναρτήσει καὶ πρὸς ἄλλας πηγάς, δεικνύει δτὶ ἥδη ἡσαν πολλοί. Ἐπίσης γίνεται λόγος περὶ Χριστιανικοῦ ναοῦ ἐπ' δύνματι τοῦ Προφήτου Ἡλιού, δ δοῦλος ἥτο ίδρυμένος εἰς τὴν ἐμπορικὴν συνοικίαν Ποδόλ τοῦ Κιέβου παρὰ τὸν λιμένα τοῦ Δνείπερου.

Ἐπειθεβαίσωε δι' δρκουν δ αὐτοκράτωρ τὴν συμμάχιαν καὶ ἐστειλε πρέσβεις εἰς τὸ Κιέβον διὰ νὰ ἐπιδώσουν εἰς τὸν Ρώσον ἔγειρόν τὸ ἔγγραφον τῆς εἰρήνης. Ὁ Ἱγωρὸς παραλαμβάνει τοὺς πρέσβεις καὶ πορεύεται εἰς τὸν ιερὸν λόφον, δπως ἥτο τὸ εἰδωλον τοῦ Περούν, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν δίδει ὑπόσχεσιν δτὶ θὰ διαβιώσῃ

ώς φίλος του Αντοχράτορος. Άκολουθοι οι παράδειγμά του και οι πολεμισταί, εἰς ἔγγυησιν τοῦ ἀνυποχίτου δρού των, καταθέτοντα πρὸ τοῦ εἰδώλου τὰ δόπλα, τὰς ἀσπίδας καὶ τοὺς χρυσοῦς δακτυλίους: Τελετὴ σημαντικὴ ἀποδεικνύουσα διτὶ δ χρυσὸς καὶ τὰ δόπλα ἡσαν τὰ ιερώτατα καὶ τιμαλφέστατα εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας Ρώσους. Οἱ Βάραγγοι (περὶ τῶν δποίων δ Ρώσος χρονογράφος, δ «πατήρ τῆς ωσικῆς Ἰστορίας» Νέστωρ ἀναφέρει διτὶ ἡσαν πολλοὶ Χριστιανοὶ μεταξὺ αὐτῶν) ὀρκίσθησαν τὸν αὐτὸν δροῦ εἰς εἰς τὴν μνημονεύσιαν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Προφήτου Ἡλιού, εἰς τὸ Κίεβον. «Οσοι δὲ ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Ἰγωρ πρὸς τὸν Αντοχράτορα ἡσαν Χριστιανοί, εἰχον, φαίνεται, δρκισθῆ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸ δνομα τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ο «Ιγωρ προσέφερεν εἰς τοὺς πρέσβεις πολυτίμους διφθέρας, κηρὸν καὶ αἰχμαλώτους, παρεκάλει δὲ αὐτοὺς νὰ διαβιβάσουν εἰς τὸν Αντοχράτορα τὴν διαβεβαιώσιν τῆς εἰλικρινοῦς του φιλίας. Εἰλικρινεῖς, φαίνεται, ἡσαν αἱ διαβεβαιώσεις αὗται, ἐπειδὴ πράγματι δ ἡγεμὸν ἐπεθύμει τὴν εἰρήνην κατὰ τὰ τελευταῖα ἔκεινα τῆς ἡγεμονίας του ἔτη. Ἀλλ ὁ «ἄπληστοι συμπολεμισταί» του, δπως τοὺς χαρακτηρίζει σλαβωνικὸν χρονικόν, δὲν ἀφῆκαν εἰς αὐτὸν «τὴν ἀμέριμνον τῶν δηδονῶν τῆς εἰρήνης ἀπόλαυσιν». Πάντως ὑπὸ ἔποψιν θρησκευτικὴν κρινόμενος, καίτοι μέχρι τέλους τοῦ βίου του εἰδωλολάτρης, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς νεοφωτίστους χριστιανοὺς νὰ λατρεύσουν δημοσίᾳ τὸν Θεὸν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἀφῆκεν, δπως καὶ δ «Ολέγ, εἰς τοὺς διαδόχους παραδειγμα συνετῆς ἀνεξιθρησκίας, δξίας καὶ τῶν κατ ἔξοχὴν πεπολιτισμένων χρόνων.

Αν δ «Ολέγ καὶ δ «Ιγωρ, διὰ λόγους πολιτικοὺς καὶ πολιτιστικούς, ἡνέκθησαν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ δὲν ἥμποδισαν τὴν διάδοσιν αὐτοῦ,—ἡ σύζυγος τοῦ «Ιγωρ «Ολγα καὶ δ ἔγγονος, καὶ μάλιστα αὐτός, Βλαδίμηρος εἰργάσθησαν θετικῶς πρὸς διάδοσιν αὐτοῦ. «Ολγα, παιδιόθεν, ἵσως καὶ νηπιόθεν, χριστιανὴ, συνετέλεσε τὰ μέγιστα, δχι μόνον εἰς τὴν διάδοσιν τῆς νέας θρησκείας, ἀλλὰ—καὶ τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον—εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῶν προϋποθέσεων αἱ δποίαι θὰ ὅδηγουν κατόπιν τὸν ἔγγονόν της Βλαδίμηρον εἰς τὴν καθιέρωσιν ὡς ἐπισήμου καὶ μόνης θρησκείας τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Η προέλευσις τῆς «Ολγας ἡ «Ἐλγας δὲν εἶναι ἀπολύτως ἔξηκριθμένη. Τὸ εἰς τὸν Νέστορο ἀποδιδόμενον Χρονικὸν ἀναφέρει διτὶ ἥλθεν ἀπὸ τὸ Πλεσκώβ εἰς τὸ Κίεβον. Εἰς μεταγενέστερα Χρονικὰ ἀναφέρεται, διτὶ κατήγετο ἀπὸ οἰκογένειαν Βαράγγων, κατωτάτης τάξεως, διτὶ δποία εἴη πλησίον τοῦ Πλεσκώβ, εἰς τὴν κώμην Βοϊτρούσκοι, δποὶ ἐσύχναζεν δ νέος «Ιγωρ, ἐχόμενος ἀπὸ τὸ Κίεβον χάριν κυνηγίου. «Ἐκεῖ δ ἐπιτροπευόμενος μέλλων ἡγεμὼν εἶδε τὴν «Ολγαν, ἐθαύμασε τὰ φυσικὰ καὶ ψυχικὰ προτερήματά της καὶ προετίμησε τὴν χωρικὴν ταύτην ἀπὸ τὰς ἄλλας νύμφας, αἱ δποίαι προσεφέροντα εἰς αὐτὸν. Καὶ τὰ μὲν ωσικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν τότε χρόνων ἐπέτρεπον εἰς τὸν ἡγεμόνα νὰ ἔκλεξῃ τὴν σύζυγον καὶ ἀπὸ κατωτάτην κοινωνικὴν τάξιν, ἥρκει νὰ ἥτο ωραία, διότι δισματικὴ καλλονὴ ἐθεωρεῖτο προτιμοτέρα αἰματος καὶ καταγωγῆς. «Ἀλλ τὴν παράδοσιν ταύτην, ἀγνωστον εἰς

τὸν Νέστορα, δὲν ἔγγυᾶται δισματικὴ ἴστοριογραφία διπλαὶ καὶ νεωτέρα. Τέλος, κατὰ τὸν καθηγητὴν Καρτασώφ, γράψαντα περὶ τοῦ ζητήματος πρὸ εἰκοσαετίας, δι «Ολγα ἡ Σλάβια πριγκίπισσα, λίαν πεπαιδευμένη, δι οἰκογένεια της ἔξη εἰς τὴν Βουλγαρίαν, καὶ, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ διποστηρίξωμεν διτὶ ἥτο Βουλγαρίς, διτὶ πάντως συγγενῆς τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων Συμεών, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ δποίου ἡκμαζεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν δι Βυζαντινὸς πολιτισμός. Σημειωτέον διτὶ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Δουναβίτεως, ἐπὶ Συμεών, ὑπῆρξε, κατὰ Βυζαντίους καὶ Ρώσους συγγραφεῖς, πόλις Πλεσκώβ, κέντρον Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ταύτης δὲ τῆς πόλεως μνήμων δι «Ολγα ἰδουσεν δι ὠνόμασε τὴν ἐν Ρωσίᾳ πόλιν Πλεσκώβ (νῦν λεγομένην Ψκώβ). Αὕτη εἶναι δι πιθανωτέρα διμηνεία τῆς ἰδρύσεως δι δινοματοθεσίας τῆς ωσικῆς Πλεσκώβ. Αμφισβήτεται ἐπίσης ποιὸν ἥτο τὸ πρῶτον δνομα τῆς «Ολγας—διτὶ ἥτο ἀλλο δι τοῦτο. Διότι ὑπεστηρίχθη, διτὶ τὸ δνομα «Ολγα, θηλυκὸν τοῦ «Ολέγ, ἐδόθη εἰς αὐτὴν δι διδειξεις τῆς ἀγάπης τοῦ «Ολέγ πρὸς τὴν μέλλουσαν σύζυγον τοῦ «Ιγωρ, δι ἐμέρους τοῦ «Ιγωρ εἰς αὐτάμνησιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν κηδεμόνα «Ολέγ.

Τοῦτο πάντως εἶναι βέβαιον; Τῷ 903 δ «Ιγωρ ἐδέχθη τὴν περίφημον «Ολγαν δις μνηστήν του ἀπὸ τὰς χειρας τοῦ «Ολέγ. Μετὰ μικροτέρας βεβαιότητος δυνάμεθα νὰ διμιήσωμεν περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῆς «Ολγας. «Αν δεχθῶμεν διτὶ ἥτο Σλάβια πριγκίπισσα—διπερ καὶ πιθανωτέρον—ἐκ Βουλγαρίας καὶ μάλιστα συγγενῆς τοῦ βασιλεύοντος οἶκου τοῦ Συμεών, πρέπει νὰ δεχθῶμεν δις βέβαιον, διτὶ ἥτο ἀπὸ τῆς πρώτης θηλυκίας Χριστιανής. Διότι κατὰ τοὺς χρόνους ἔκεινους εἶχε συντελεσθῆ ὑπὸ τῶν Βυζαντίων δ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων. «Ἀλλα καὶ Βαραγγίς διτὶ ἥτο, πάλιν δὲν ἀποκλείεται νὰ διτὶ Χριστιανή, διότι δηδη κατὰ μέγιστον μέρος οἱ Βάραγγοι εἰχον ἐκχριστιανισθῆ. Τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Ρώσου μοναχοῦ (μέσα 11ου αἰώνος) καὶ ἀλλων χρονογράφων, διτὶ ἐβαπτίσθη τῷ 954 δι 955 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐλέγχονται σήμερον ἀνακριβῆ. «Απαξ μόνον ἐταξίδευσεν δι «Ολγα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ «Ιγωρ, τῷ 957. Τῆς λαμπρᾶς καὶ τιμητικωτάτης διαμονῆς τῆς «Ολγας εἰς Κωνσταντινούπολιν πλήρη περιγραφὴν μᾶς διέσωσεν δ Κωνσταντίνος δ Πορφυρογέννητος εἰς τὴν «Ἐκθεσιν βασιλείου τάξεως», ἀλλ ὁ οὐδαμοῦ διμιεῖ περὶ βαπτίσματος αὐτῆς. Καὶ ἀφοῦ ἀναφέρει διαφόρους λεπτομερεῖας τῆς ὑποδοχῆς καὶ τῆς διαμονῆς, δὲν θὰ διτὶ βεβαίως δυνατὸν νὰ παραλείψῃ τὸ κυριώτερον—δι ἐγίνετο—τὸ βάπτισμα. Πάντως ἐβαπτίσθη δ πρὸ τοῦ ταξιδίου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δι μετ' αὐτὸ—δευτέραν φοράν, δι δεχθῶμεν διτὶ δι δρχῆς διτὶ Χριστιανή—καὶ δινομάσθη «Ἐλένη, κατὰ ζῆλον προφανῶς πρὸς τὴν μητέρα τοῦ «Αγίου Κωνσταντίνου, τῆς δποίας τὴν δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς νέας θρησκείας ἥθελε νὰ μιμηθῆ.

«Ἐξη ἀκόμη δ «Ιγωρ, δια τὸ δι «Ολγα προσεκάλεσε τὸν Βυζαντίνον μοναχὸν Γερηγόριον (923), δ δποίος ἥλθε διὰ Βουλγαρίας κομίζω καὶ πολλὰ «Ἐλληνικὰ βιβλία, καὶ συντόνως εἰργάσθη διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Ρωσίαν. Μετέφρασε σλαβιστὶ τοὺς Βυζαντίους χρονογράφους Γεωργίου «Αμαρτωλὸν καὶ Ιωάννη Μαλάλαν, περιγράφοντας γεγονότα τῆς ω-

σικής ίστορίας, οὗτο δὲ ἀνεδείχθη πρῶτος ίστοριογράφος τῶν Ρώσων μετὰ τὸν Νέστορα, ὁ δποῖος ἡγγονεὶ τὴν Ἑλληνικήν. "Ἐκτισεις μετὰ τῆς "Ολγας ξύλινον ναὸν ἐπ'" ὀνόματι τῆς 'Αγίας Σοφίας, ἀποτεφρωθέντα τῷ 1017, ἀφῆκεν ἐπίσης δ Γρηγόριος πολλοὺς ἔκκλησιαστικοὺς λόγους.

Τῷ 945 δολοφονεῖται δ "Ιγωρ. Τὰ δηνία τῆς ἔξουσίας ἀναλαμβάνει ἡ "Ολγα, διότι δ υἱός των Σβιατοσλάβος ('Αγιοκλῆς)—δ πρῶτος Ρῶσος μὲ σλαβικὸν δνομα ἡγεμόνων—εἰναι ἀκόμη ἀνήλικος. "Ἡ δραστηρία "Ολγα ἀποκαθιστᾶ μὲ ισχυρὸν καὶ αὐτὸν τοῦτο ἀνδρικὴν πυγμὴν τὴν ἐν τῷ μεταξὺ διασαλευθεῖσαν εἰς τὸ κράτος τάξιν. 'Αλλὰ δὲν λησμονεῖ καὶ τὴν λεγάν της βακχείαν πρὸς ἐνχριστιανισμὸν τοῦ λαοῦ της. Καὶ προσπαθεῖ νὰ προστηλυτίσῃ εἰς τὴν νέαν θρησκείαν τὸν υἱόν της. 'Αποκαλύπτει εἰς αὐτὸν τὰς πλάνας τῆς εἰδωλολατρείας. 'Αλλ' δ νέος καὶ δρμητικὸς Σβιατοσλάβος οὐδέποτε συγκατετέθη νὰ ἀκούσῃ τῆς μητρὸς τὴν διδασκαλίαν. Εἰς μάτην ἔκεινη τοῦ ὄμιλοι—κατὰ τὸν χρονογράφον—περὶ τῆς μεγάλης εὐτυχίας τοῦ νὰ είναι τις Χριστιανὸς καὶ περὶ τῆς γαλήνης, τῆς δποίας ἀπολαύει ἡ ψυχὴ τοῦ πιστεύσαντος εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. «Πρέπει, λοιπόν, ἐγὼ νὰ προσέλθω εἰς τὴν νέαν πίστιν καὶ κατόπιν νὰ μὲ καταγελοῦν οἱ συμπολεμισταὶ μου;» Ματαίως ἡ "Ολγα ἀντέλειγεν, δτι μόνον τὸ παράδειγμά του θὰ παρεκίνει δλον τὸν λαὸν εἰς τὸ νὰ ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμόν. 'Ο νέος ἡγεμόνων ἔμενεν ἀκλόνητος καὶ ἔκηκολούθει νὰ λατρεύῃ τὸν ψευδεῖς θεούς του. Δὲν ἡμπόδιζεν δμως κανένα νὰ δέχεται τὸ βάπτισμα. 'Αλλὰ καὶ μόλις ἀπέκρουπτε τὸ μίσος του πρὸς τὸν Χριστιανὸν καὶ οὐδεμίαν ἐπίδρασιν είχον εἰς τὴν ψυχὴν του αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ προτροπαὶ τῆς μητρὸς του, τὴν δποίαν ἐν τούτοις ὑπερηγάπα. 'Ηναγκάσθη τέλος ἡ "Ολγα νὰ σιωπήσῃ καὶ παρεκάλει μόνον τὸν Θεόν νὰ φωτίσῃ καὶ καθοδηγήσῃ τὸν ωστικὸν λαὸν καὶ τὸν υἱόν της, ἵπποτικώτατον μαχητήν, χιμαιρικὸν καὶ οι-ψοκίνδυνον, φίλον τῶν 'Ελλήνων κατ' ἀρχάς, ἔπειτα ἡττημένον ὑπὸ 'Ιωάννου τοῦ Τσιμισκῆ, νικητὴν τῶν Βουλγάρων (τόσον τῶν Βουλγάρων τῆς κοιλάδος τοῦ Δουνάβεως δσον καὶ τῶν Βουλγάρων τῆς κοιλάδος τοῦ Κάμα, παραποτάμου τοῦ Βόλγα), ἐνθυμιζόντα εἰς ἀρκετὰ σημεῖα 'Ιουλιανὸν τὸν Παραβάτην.

Τῷ 968 ἀποθνήσκει ἡ "Ολγα, προαισθανθεῖσα τὸν θάνατόν της. 'Απηγόρευσε ὁταῦς οἰανδήποτε ἐπικήδειον τελετὴν κατὰ τὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθιμα καὶ ἐτάφη ὑπὸ Χριστιανοῦ ιερέως εἰς θέσιν τὴν δποίαν είχεν ὑποδεῖξει ἔκεινη. Τὸν θάνατον τῆς ἡγεμονίδος ἐθρηγήσαν δ λαὸς καὶ κατέβρεξε μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τὸν τάφον ἔκεινης, ἡ δποία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θεμελιωτὴς τοῦ πολιτισμοῦ ὡς τὴν Ρωσίαν. 'Ἡ 'Ἐκκλησία τὴν ὀνόμασεν ἀγίαν καὶ ισαπόστολον, δ δὲ Νέστωρ, γράφων περὶ τοῦ ζῆλου τῆς πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, λέγει περὶ αὐτῆς, δτι ὑπῆρξεν «ἡ ἡῶς καὶ τὸ ἀστρον τῆς σωτηρίας εἰς τὴν Ρωσίαν», διότι τὸ παράδειγμά της ἐπενήργησεν εἰς τὸν ἔγγονόν της Βλαδίμηρον καὶ προπαρεσκεύασε «τὸν θρίαμβον τῆς νέας θρησκείας εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα».

Τῷ 980 δ νεώτερος ἔγγονος τῆς "Ολγας, δ Βλαδίμηρος, διὰ τῆς βοηθείας τῶν Βαραγγῶν, παραμερίζει τὸν ἀδελφούς του, μὴ διστάσας καὶ πρὸ τοῦ ἔγκλη-

ματος, καὶ σφετερίζεται τὴν ἀνωτάτην ἔξουσίαν, συγχρόνως δμως ἀποδεικνύει, δτι είχεν ἐκ φύσεως δλας τὰς ἀρετὰς δσαι ίδιαζον εἰς μέγαν ἡγεμόνα. Μόλις κατέστη ἡγεμὼν δ Βλαδίμηρος, οἱ Βάραγγοι, ἀλαζονικοὶ διὰ τὴν χάρις εἰς αὐτὸν νίκην τοῦ Βλαδίμηρου, ἀπεθραυσύνθησαν τόσον, ὥστε ἐζήτουν κεφαλικὸν φρόνον ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Κιέβου. 'Ο Βλαδίμηρος μὴ θέλων νὰ τοὺς παροξύνῃ «ἀπεβουκόλησεν αὐτὸν δι' ὑποσχέσεων», μέχρις δτου προέβλεψε περὶ δλων δσα θὰ ἦρχον εἰς αὐτὸν διὰ νὰ προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν δργὴν καὶ τὴν ἀπληστίαν τῶν Βαραγγῶν τὴν πόλιν. Οἱ Βάραγγοι ἐνόησαν τὸ τέχνασμα. 'Αλλὰ βλέποντες δτι ἡ ρωσικὴ φρουρὰ τοῦ Κιέβου ὑπερεῖχεν αὐτῶν, δὲν ἐτόλμησαν νὰ προσβοῦν εἰς ἐπανάστασιν, ἐζήτησαν δὲ μόνον τὴν ἀδειαν νὰ κατέλθουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, εἰς τὴν «'Ελλάδα», δπως ὀνομάζετο τότε ἡ ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ κάτω περιοχήν. 'Ο Βλαδίμηρος ἔχοργήσεν εὐχαρίστως τὴν ζητηθεῖσαν ἀδειαν εἰς τοὺς ἐπικινδύνους τούτους μισθοφόρους, ἀφοῦ ἐκράτησε τοὺς ίκανωτέρους ἔξ αὐτῶν, εἰς τοὺς δποίους ἀνέθεσε τὴν διοίκησιν πολλῶν πόλεων. Συγχρόνως δὲ ἐστειλε πρέσβεις εἰς τὸν "Ελληνα αὐτοκράτορα, διὰ τῶν δποίων τοῦτο μὲν τὸν συνεβούλευσε νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς φιλοταράχους τούτους μισθοφόρους τὴν παραμονὴν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τοῦτο δὲ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς αὐτὸν τὴν δι' οίονδήποτε λόγον ἐπιστροφήν των εἰς τὴν Ρωσίαν, τῆς δποίας δ στρατὸς ἡτο ισχυρὸς καὶ δὲν είχεν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας ἔκεινων.

"Ἐπαγίσωσε τοιουτοράπτως τὴν ἔξουσίαν του δ Βλαδίμηρος. Συγχρόνως δμως ἐδείχθη μέγας ζηλωτὴς τῶν ἔθνικῶν θεοτήτων καὶ διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ. "Ιδρουσεν εἰς τὸν Περούν νέον ἀγαλμα ξύλινον, τοῦ δποίους ἡ τούς Περούν δργυρόδ καὶ οἱ μύστακες χρυσοί. "Ἐκεῖ, λέγει δ Νέστωρ, συνέρεε πλῆθος εἰδωλολατρῶν, οἱ δποίοι προσέφερον θυσίας αἴματος. Τὸ παράδειγμα τοῦ Βλαδίμηρου ἀκολουθῶν καὶ δ θεῖός του Δομβίνια, δ δποίος, κατ' ἐντολὴν τοῦ Βλαδίμηρου, ἡτο διοικητὴς τοῦ Νοβγορόδ, ἰδρυσε καὶ αὐτὸς πολύτιμον ἀγαλμα εἰς τὸν Περούν ἐπὶ τῶν ὁχθῶν τοῦ Βολκόφ.

Καὶ δμως. "Ἡ ἀκρα εὐδέβεια καὶ οἱ χρυσοὶ μύστακες τοῦ Περούν δὲν ἡμπόδιζον τὸν Βλαδίμηρον ἀπὸ τὴν λιπαρὰν θεραπείαν τοῦ σώματος. Καὶ κατὰ πρῶτον ἐννυμφεύθη βίᾳ (φονεύσας καὶ τοὺς γονεῖς της) τὴν Ρογγέδαν, ἐκ τῆς δποίας ἀπέκτησε τέσσαρας υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. Συγχρόνως κατέστησε παλλακίδα τὴν γυναικαδέλφην τους, ἔγκυον οὖσαν καὶ μετ' δλίγον γεννήσασαν τὸν Σβιατοπόλη. "Εξ ἀλλης Τσεχίδος νομίμου συζύγου ἀπέκτησε τὸν Βουτζισλάβον, ἐξ ἀλλης τοίτης ἐπίσης νομίμου συζύγου ἐγεννήθη εἰς αὐτὸν δ Σβιατοσλάβος καὶ δ Μοτισλάβος καὶ ἐκ τετάρτης, Βουτζισλάβος, δ Βόρις καὶ δ Γλέβος. "Αν δὲ πρέπη νὰ πιστεύσωμεν τὸ χρονικόν, εἰς μὲν τὸ Βουτζισλάβο δείχθηεν δ Βλαδίμηρος τριακοσίας παλλακίδας, τριακοσίας ἐπίσης εἰς τὸ Βιέλ-Γοροδόκ παρὰ τὸ Κιέβον, διακοσίας δὲ εἰς τὸ Βέρεστοφ. "Επικίνδυνα ἤσαν εἰς πᾶσαν ὥραίν γυναικα τὰ βλέμματα τοῦ Βλαδίμηρου. Οὔτε οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου, οὔτε ἡ ἀγνότης ἤσαν δι' αὐτὸν δυσυπέρβλητοι φραγμοί. "Κατὰ τὴν θηλυμανίαν δ Βλαδίμηρος ἤτο δεύτερος Σολομών",—λέγει δ

Νέστωρ. Καὶ ὅπως πολλοὶ ἥρωες ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι, ἡγάπα μὲν ἵσην καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὰς γυναικας.

Πῶς λοιπὸν δ ἄκρατέστατος αὐτὸς λάτρις τοῦ Περούν «ἐπέστρεψεν» εἰς Χριστὸν μεθ' διοκήσου τοῦ λαοῦ του; 'Ο μέγας αὐτὸς δοοικτήτωρ, δ «ἔστεμμένος ταῖς δάφναις τῆς νίκης», δ δποῖος δὲν ἔδισταζε καὶ πρὸ τῶν ἀνθρωποθυσιῶν, ἀν πιστεύσωμεν παράδοσιν τινά, καὶ «χάριν ἀντὶ τῆς νίκης διδοὺς τοῖς θεοῖς» ἔχουν εἰς τοὺς βωμοὺς ἀνθρώπινον αἴμα;

Κατὰ συμβούλην τῶν βογιάρων ἐπρεπε διὰ λαχνοῦ νὰ ἐκλεχθῇ νέος ἢ νέα, ἐκ Κιέβου, καὶ νὰ θυσιασθῇ «τοῖς ψευδέσι θεοῖς». 'Ο λαχνὸς ἐπεσεν εἰς νεαρὸν Βάραγγον, «ἵσην ἔχοντα σώματος καὶ ψυχῆς καλλονῆν», τοῦ δποῖον δ πατὴρ ἡτο χριστιανός. 'Απεσταλμένοι τῶν προκοπίτων ἀγγέλλουν εἰς τὸν πατέρα τοῦ υἱοῦ τὸ ἐπικείμενον δυστύχημα. «Ἐξαλός δ πατὴρ δμιλεῖ ἐναντίον τῆς δεισιδαιμονίας, περὶ τῆς πλάνης τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς μεγάλης ἀνοησίας νὰ λατρεύουν ἀψυχον καὶ ἀναίσθητον ξύλον ἀντὶ τοῦ ζῶντος θεοῦ καὶ ἀληθινοῦ ποιητοῦ τοῦ οὐρανοῦ, τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ κάτοικοι τοῦ Κιέβου, οἱ μὴ ἔξ αυτῶν χριστιανοί, ἡνείχοντο τὸν χριστιανισμόν, διότι ἡσαν σεβασταὶ αἱ ἀνεξίθρησκοι παραδόσεις τοῦ 'Ολεγ καὶ τοῦ 'Ιγωρ καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ δρᾶσις τῆς χριστιανικῆς μάμμης τοῦ Βλαδιμήρου, "Ολγας. 'Αλλ' ἔξυροισις καὶ βλασφημία τῆς θρησκείας τῶν τόσον δημοσίᾳ διήγειρε γενικὴν ἀναστάτωσιν εἰς τὴν πόλιν. 'Ο λαὸς δπλίζεται ἀμέσως, κατεδαφίζει τὴν οἰκίαν τοῦ χριστιανοῦ Βαράγγου καὶ ζητεῖ τὸ θῦμα. «"Αν τὰ εἰδωλά σας είναι πράγματι θεοί—κραυγάζει δ πατὴρ—δες ἔλθουν νὰ ἀρπάσουν τὸν υἱὸν ἀπὸ τὰς χειράς μου». 'Εξηγριώθη τότε δ λαὸς καὶ «ἀποσφάττει ἐν στιγμῇ μιᾶς καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν»,—πρώτους καὶ τελευταίους μάρτυρας τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ Κιέβον. 'Η Ρωσικὴ Ἐκκλησία τοὺς ωνόμασε 'Ιωάννην (τὸν υἱὸν) καὶ Θεόδωρον (τὸν πατέρα) καὶ κατέταξεν αὐτοὺς εἰς τὴν χορείαν τῶν μαρτύρων.

Τί ἀκριβῶς ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς μεταστροφῆς τοῦ Βλαδιμήρου, δὲν γνωρίζομεν. 'Η αἵτινα δμως, δὲν ἀναλογισθεῖμεν τὸ πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἡγεμόνος τούτου, ἡτο δτι εἰς τὴν νέαν θρησκείαν ἔβλεπε τὸν συνδετικὸν κρίκον πρὸς τὸ Βυζάντιον. «Ἐβλεπεν δμαλωτέραν τὴν πολιτικήν, οἰκονομικὴν καὶ γενικῶτερον πολιτιστικὴν σύνδεσίν του μὲ τὸν Αὐτοκράτορα. 'Η ἔλξις τὴν δποίαν ἤσκει τὸ Βυζάντιον εἰς τοὺς πέριξ λαοὺς ἡτο ἀκαταμάχητος,—καὶ ἡτο ἐπόμενον νὰ ὑποστῇ αὐτὴν δ ἔγγονος τῆς "Ολγας, νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ καὶ ὑπὸ προσωπικὴν καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν φωτεινὸν παράδειγμα τῆς μεγαλοπράγμονος ἡγεμονίδος, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ἔαυτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους του εἰς τὸν Βυζαντινὸν πολιτισμόν, ἔξω τοῦ δποίου ἔβλεπε τὴν βαρβαρότητα.

Ἐξ ἄλλου διάνοιαν ὅπως ἡ τοῦ Βλαδιμήρου, δὲν ἥδυνατο νὰ διαφύγῃ ἡ ὑπεροχὴ τῆς νέας θρησκείας ἔναντι τῆς «έθνικῆς» σλαβικῆς. 'Η θρησκεία τῶν Σλάβων κατετόμαζε τὴν φαντασίαν προσβεύσουσα διαφόρους θεούς, Ισχυροὺς μὲν ἀλλ' ἔχθιστα διακειμένους πρὸς ἄλλήλους, παίζοντας δὲ τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων, τῶν δποίων τὸ αἴμα ηγαριστοῦντο νὰ βλέ-

πουν ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν χυνόμενον. 'Ωμολόγουν βεβαίως καὶ οἱ Σλάβοι τὴν μπαρζεν ἀνωτάτου δητοῦ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους θεούς. 'Αλλὰ τὸ δὲ τοῦτο ἐπίστευον δκνηρὸν καὶ ἀναίσθητον πρὸς τὴν τύχην τοῦ κόσμου, εἰδός τι θεοῦ τοῦ 'Επικούρου καὶ τοῦ Λουκορητίου. Περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, τῆς δποίας τεραστία είναι γενικῶς ἡ σημασία καὶ μάλιστα εἰς λαὸν μαχητῶν, οὐδεμίαν σαφῆ ἔννοιαν παρεῖχεν ἡ θρησκεία τῶν Σλάβων. Περιοριζομένη εἰς τὰ ἐπίγεια μόνον, καθιέρωνται ἐκήρυττεν ιερὰν τὴν ἀνδρείαν, τὴν χρηστότητα καὶ τὴν φιλοξενίαν. 'Επομένως ἡ ἀθνικὴ σλαβικὴ θρησκεία συντελεῖται εἰς «τὸ εν εἶναι» ἀρτιπαγοῦς κοινωνίας, ἀλλὰ δὲν ἀνταπεκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας βαθυτέρας διανοίας καὶ εἰς τοὺς ζωηροτάτους πόθους τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Δὲν ἀνταπεκρίνεται ἄρα εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἔξειλισσομένης Ρωσίας. 'Αν δὲ καὶ ἡ καρδία τοῦ Βλαδιμήρου συνέλαβεν δ, τι καὶ ἡ διάνοια, δὲν ἂσθμανθη δχ μόνον ὡς πολιτικὸς δραματιστῆς καὶ πραγματοποιὸς ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνθρωπὸς τὴν ζειδωρον πνοὴν τῆς νέας θρησκείας, τοῦτο δύναται ίσως νὰ πιθανολογηθῇ, οὐδεμία δμως ἔγκυρος μαρτυρίας ὑπάρχει.

'Η προσέλευσις εἰς Χριστὸν τοῦ Βλαδιμήρου, δ τρόπος καὶ δ χρόνος αὐτῆς, ἡ βάπτισίς του, ἡ ὑπ' αὐτοῦ βάπτισις τοῦ λαοῦ του, δὲν είναι πλήρως ἔξηκριβωμένα. Αἱ παλαιὰ ωσικαὶ πηγαί, πλὴν τοῦ Νέστορος (δ δποῖος πάντως ἔγγωριζεν ἀνθρώπους ζήσαντας ἐπὶ Βλαδιμήρου) σιωποῦν, καὶ τοῦτο ὠδήγησε τὸν Ρῶσον Ιστορικὸν Γκολουμπίνσκι εἰς ἄρνησιν τῆς παραδόσεως, ἀντὶ νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς κάθαρσιν αὐτῆς. Διότι τὰ δυμιλώδη ταῦτα γεγονότα διεφωτίσθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰώνος, δτε ἔφαμιλλος τοῦ Δουκαγίγου Βενεδικτίνος μοναχὸς δ "Ανγελίος Βανδυρί εὑρεν εἰς κώδικα τῆς 'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, ἐλλιπῆ κατὰ τὰ πρῶτα φύλλα, διήγησεν τῶν γεγονότων τούτων, ἐλληνιστὶ συντεταγμένην, καὶ ἔξεδωκεν αὐτὴν (1721). Πλῆρες δὲ χειρόγραφον, διὰ τοῦ δποίου συμπληροῦται τὸ ὑπὸ τοῦ Βανδυρί ἔκδομέν, εὑρεν εἰς τὴν ἐν Πάτμῳ μονὴν τοῦ Θεολόγου ἀκαταπόνητος "Ἐλλην ἐρευνητῆς τοῦ παρελθόντος αἰώνος, δ "Ιωάννης Σακκελίων, καὶ ἔξεδωκε τῷ 1891.

Κατὰ τὴν παράδοσιν χριστιανοὶ ιεροκήρυκες καὶ ἀπεσταλμένοι τοῦ Πάπα, τῶν μουσουλμάνων Βουλγάρων τοῦ Βόλγα, τῶν 'Ιουδαίων τῆς Χαζαρίας καὶ τῆς Ταυρίδος, καὶ ἄλλων, ἥλθον εἰς τὸ Κιέβον διὰ νὰ προσηλυτίσουν ἔκαστος εἰς τὴν πίστιν του τὸν Βλαδιμήρον. Τὸ γεγονός τοῦτο είναι πιθανώτατον, διότι πρόκειται περὶ λαὸν κατοικούντων πέριξ τῆς Ρωσίας καὶ ἔχοντων πᾶς συμφέρον νὰ προσελκύσουν διὰ τῆς θρησκείας τὸν Ισχυρὸν ἡγεμόνα. 'Ο ἡγεμὼν συγκατένευσε νὰ διαχθῇ καὶ ἤκουεν ἐνδὲς ἔκαστου τὴν διδασκαλίαν. Πρῶτοι προσῆλθον οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Βουλγάρων τοῦ Βόλγα: 'Η θρησκεία τοῦ Μωάμεθ, διαδοθεῖσα διὰ τῶν νικηφόρων 'Αραβικῶν ὅπλων, ἐπεκράτει εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ μεσημβρινὰς περιοχὰς τῆς Κασπίας θαλάσσης, τὴν θρησκείαν δὲ ταύτην ἐδέχθησαν οἱ ἔκει Βουλγάροι καὶ εἰς αὐτὴν ἥθελησαν νὰ προσηλυτίσουν τὸν Ρῶσον ἡγεμόνα. Τεχνέντως, εἰς τὴν ἀρχήν, ἔξεκόνισαν τὸν μωαμεθανικὸν παράδεισον μὲ τὰς ὁραίας κορασίδας καὶ «ἔξεπύρωσαν τὴν φαντασίαν τοῦ ήδυπαθοῦς Βλαδιμήρου». 'Αλλ' ἔβδελύχθη δ ἡγεμὼν δταν

ηκουσε περὶ τοῦ ἔθους τῆς περιτομῆς καὶ γελοῖος νόμος τοῦ ἐφάνη ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ οἴνου. «Ο οἶνος—ἀπήντησε διὰ παλαιοτάτης ωσικῆς παροιμίας—εὐφραίνει τοὺς Ρώσους καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸν στερηθῶμεν». Εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Παπικῶν Γερμανῶν, οἱ δοποῖοι τοῦ ὁμίλησαν περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ θεοῦ καὶ τῆς κενότητος τῆς εἰδωλολατρείας, «ἐπιστρέψατε εἰς τὴν χώραν σας» ἀπήντησεν ὀργισμένος. «Δὲν ἔλαβον οἱ πατέρες μας τὴν θρησκείαν των ἀπὸ τὸν Πάπαν». «Ηκουσεν ἔπειτα τοὺς Ἰουδαίους. «Οταν τοὺς ἥρωτησε: «Ποῦ γῆς κεῖται ἡ πατρὸς σας;» ἐκεῖνοι ἀπήντησαν: «Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ᾽ ὀργίσθη ὁ θεός καὶ μᾶς διεσκόρπισεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης γῆς». «Πῶς λοιπὸν» ἀποκρίνεται τότε ὁ Βλαδίμηρος «θεοκατάρατοι σεῖς καὶ θεομίστοι, θέλετε νὰ διδάξετε τοὺς ἄλλους; Πηγαίνετε! Δὲν θέλομεν νὰ μείνωμεν δύπως σεῖς ἀπάτοιδες». Πλησιάζει τέλος ὁ φιλόσοφος, ὁ ἀπεσταλμένος τῶν Ἑλλήνων, ἀποδεικνύει δι' δλίγων τὸ φεῦδος τῶν ἄλλων θρησκευμάτων, ἔξηγει τὴν ἔννοιαν τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Διαθήκης, τὴν ἴστορίαν τῆς πλάσεως, τοῦ ἐπιγείου παραδείσου, τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος, τῶν πρώτων ἀνθρώπων, τοῦ κατακλυσμοῦ, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀπολυτρώσεως, τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ εἰκονίζει εἰς τὸν ἡγεμόνα τὴν μέλλουσαν κρίσιν, καθ' ἣν οἱ δίκαιοι θὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν Παράδεισον. οἱ ἀμαρτωλοὶ θὰ καταδικασθοῦν εἰς τὸ πῦρ τῆς αἰωνίας κολάσεως, ἐπιδεικνύων συγχρόνως καὶ τρομοκρατικάς περὶ τῶν ἐν Ἀδου βασάνων εἰκόνας. Προεῖται καὶ καταπλήσσεται ὁ Βλαδίμηρος ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξην ταύτην, ἀναστενάζει καὶ λέγει: «Πόση ἡ εὐτυχία τῶν ἐναρέτων, πόση ἡ δυστυχία τῶν κακῶν!». «Νὰ βαπτισθῆς» ἀπαντᾷ ὁ φιλόσοφος «καὶ θὰ κληρονομήσῃς τὴν οὐράνιον βασιλείαν».

Δίδει ὁ Βλαδίμηρος εἰς τὸν φιλόσοφον πολλὰ δῶρα καὶ τὸν προπέμπει μὲν μεγάλας τιμάς. Συγκεντρώνει κατόπιν τοὺς βογιάρους, τοὺς ἐρωτᾶ περὶ τοῦ πρωκτέου καὶ ἀποφασίζει νὰ σταλῇ πρεσβεία ἐκ δέκα βογιάρων εἰς διάφορα θρησκευτικά κέντρα πρὸς ἔξαρθρωσιν τῆς καλυτέρας πίστεως. Εἰς τοὺς μουσουλμάνους Βουλγάρους τοῦ Βόλγα εἶδον οἱ ἀπεσταλμένοι ἀδλίοντας ναούς, θλιβεράς δεήσεις, μορφάς σκυθρωπάς. Εἰς τοὺς Παπικούς Γερμανούς τελετάς θρησκευτικάς «ἄνευ μεγαλείου καὶ μεγαλοπρεπείας» κατὰ τὸν χρονογράφον. «Οταν ἥλθον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν—«Ἄφες ἔδωσιν, εἴπεν δ Ἀντοκράτωρ, τὴν δόξαν τοῦ ἡμετέρου Θεοῦ! Εἶδὼς δὲ ὅτι τὰς μὲν ἀφηρημένας ἀλληθείας ἀδυνατεῖ κατανοῆσαι παχυλὸς ἀπαιδεύτου νοῦς, μετὰ θαυμασμοῦ δ' ἀναχαίνει πρὸς τὴν ἐπιφαινομένην τῶν πραγμάτων λάμψιν» διατάσσει νὰ εἰσαγάγουν τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, δπου τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐτελεῖτο, χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου, ἡ μνήμη ἡ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. «Ἡ ἵερὰ μυσταγωγία, δ πλοῦτος, ἡ εὐωδία τῶν ἐκλεκτῶν θυμιαμάτων, ἡ πολυτέλεια τῶν ἀμφίστων, ἡ ψαλμῳδία τῶν χορῶν, ἡ κατανυκτικὴ σιωπὴ τοῦ ἐκκλησιάσματος, κατεθάμβωσαν τοὺς Ρώσους.

Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπανακάμπτουν. «Ομιλοῦν μὲν πειρόνησιν διὰ τὸν Μωαμεθανισμόν, μὲ δχι καὶ πολ-

λὴν εὐλάβειαν διὰ τὸν Παπισμόν, μὲ θάμβος διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν. Συμβουλεύεται καὶ πάλιν δ ἡγεμών τοὺς βογιάρους. «Ἐὰν μὴ ἦν ἀρίστη—ἀπήντησαν ἐκεῖνοι —ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία, «Ολγα ἡ σὴ προμήτωρ δὲν ἡσπάζετο ταύτην». Καὶ δ ἡγεμών ἀποφασίζει νὰ γίνῃ χριστιανὸς καὶ νὰ δηγήσῃ εἰς Χριστὸν τὸν λαόν του.

Πότε ἐβαπτίσθη ὁ Βλαδίμηρος: Κατ' ἄλλους πρὸ τῆς ὑπὸ αὐτοῦ καταλήψεως τῆς Χερσῶνος, κατ' ἄλλους ἔπειτα. Πάντως μεταξὺ τοῦ 987 καὶ 989 ἡ 990, διότι καὶ αὐτὴ ἡ χρονολογία ὑποστηρίζεται τελευταίως. Ἀλλὰ ἡ πιθανωτέρα γνώμη είναι διὰ τὴν ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Χερσῶνα τῷ 998. Ο δὲ γάμος του μὲ τὴν Βυζαντίδα πριγκίπισσαν Ἀνναν, ἀδελφὴν Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, γενόμενος εἰς τὴν Χερσῶνα μετά τὸ βάπτισμα (τὸ δοποῖον ἐπέσπευσε, φαίνεται, δ ἀποβατικός χάριν τοῦ γάμου) ὠφελετο εἰς πολιτικοὺς λόγους, διότι δὲ μὲν Βλαδίμηρος ἤθελε νὰ συγγενικοὺς δεσμούς μὲ τὸ κρατιδιον Βυζάντιον, οἱ δὲ ἐν Βυζαντίῳ ἐδέχθησαν, διότι είχον ἀνάγκην τῶν Ρώσων.

Στάσις καὶ ἀνταρροσία τεραστίας ἐκτάσεως ἐλυμαίνετο τότε τὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ ἥπτιζεν διὰ τοῦ Βασιλείου—καὶ ἀπεδείχθη διὰ δρῶς ἥπτιζε—νὰ ἐνισχύσῃ διὰ τοῦ γάμου τούτου τὸν κλονούμενον θρόνον του. Διὸ καὶ ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Βλαδίμηρου καὶ κατέπνιξε καὶ τὴν ἰδικήν του πικρίαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ἀδελφῆς του, ἡ δοπία ἐθυσιάζετο εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐπορεύετο πρὸς τοὺς βαρβάρους—νέα Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις.

Τὴν 1ην Ιουλίου τοῦ (πιθανῶς) 988 κατὰ διαταγὴν τοῦ Βλαδίμηρου ἐβαπτίσθησαν οἱ εἰδωλολάτραι κάτοικοι τοῦ Κιέβου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ποτσάΐνα, (παραποτάμου τοῦ Δνειπέρου, τοῦ ὁραίου Βορυσθένους). Πρὸ τῆς βαπτίσεως κατεστράφησαν τὰ εῖδωλα, καὶ τὸ περίφημον ξύλινον εἰδῶλον τοῦ Περούν προσέδεθη εἰς τὴν οὐράνιαν Ιππου, ἐμαστιγώθη καὶ κατερρίφθη ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου εἰς τὸν Βορυσθένη.

Οἱ δλίγοι ἐμμένοντες εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν ἥκουνθον παροχθίως τὸ πλέον εἰδῶλον καὶ ἐκράγαζον: «Θεέ, ἀναδύθητ!». Πράγματι δ θεός... ἀνεδύθη, ἐξεβράσθη εἰς τι σημεῖον, ἐκάπῃ ἐκεῖ τὸ εἰδῶλον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ θέσιν ἰδρύθη μονὴ δνομαζομένη «Βιντουμπέσκι» (ἐκ οἵτης σημαινούσης : ἀνεδύθη).

Ο ἐκχριστιανισμὸς τῶν ὑπολοίπων Ρώσων ἐπηκολούθησε τὸν ἐκχριστιανισμὸν τοῦ Κιέβου. «Ἐλλήνες ιερεῖς καὶ Ρῶσοι ἀξιωματοῦχοι ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Δούρινα, θείους, δπως εἴπαμεν, τοῦ Βλαδίμηρου, βαπτίζουν διαδοχικῶς τοὺς Ρώσους εἰς πόλεις καὶ χωρία. Μόνον ἀντίστασιν συνήντησαν εἰς Νοβγορόδο, δπου δμως δ Δούρινα καταστέλλει αὐτὴν καὶ ἀποκεφαλίζει τὸν εἰδωλολάτρην ἀρχιερέα. Μετ' δλίγον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰαροσλάβου (1054), υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Βλαδίμηρου ἐκλείπει εἰς τὴν Ρωσίαν ἡ εἰδωλολατρεία. Ο Βλαδίμηρος, Βασίλειος μετά τὸ βάπτισμά του, ἀνακηρύσσεται καὶ Ισαπόστολος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ πολιτιστικὸν ἐργον τοῦ Βυζαντίου ἔχει θριαμβεύσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΙΙ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ
Διευθυντής τῆς Εθνικῆς Βιβλιοθήκης

«Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι» (Ψαλμ. ωκε' (ωκε') 5).

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ τῶν 8 πολυγραφημένων τευχῶν

(Φεβρουάριος 1959—Δεκέμβριος 1960)

(‘Ο πρώτος ἀριθμός δῆλος τὸ τεῦχος,
δὲ δεύτερος τὴν σελίδα).

ΜΕΛΕΤΑΙ

Ἡ λησμονημένη ἐντολὴ (‘Αν. Γιαννουλάτου) 1_η—2_η,
Χρόνος Ἱεραποστολῆς (Δ. Κουτρουμπῆ) 5_η,
Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ Ἱεραποστολὴ (Δ. Κουτρουμπῆ) 6_η—7_η.

ΑΡΘΡΑ

Ἐπιστράτευσις προσευχῆς (‘Αν. Γιαννουλάτου) 3_η,
Ἱεραποστολικά οἰκονομικά (‘Ιω. Παπαδοπούλου) 3_η,
«Μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (πρεσβ. Jean Meyendorff) 4_η,
Πρόγραμμα ἔργασίας καὶ προσετικαὶ (‘Αν. Γιαννουλάτου) 4_η,
Ἐκεῖ δὲν γεννήθηκε (‘Αν. Γιαννουλάτου) 5_η,
Ιατρὸς καὶ Ἱεραποστολέας (Γ. Πιπεράκη) 6_η,
Βασικαὶ σκέψεις διὰ μίαν ὅρθοδοξον Ἱεραποστολὴν
(ἀρχ. Νεκταρίου Χατζημιχάλη) 7_η—8_η,
Ἡ Ἱεραποστολὴ ὡς θεωκόν τῆς συγχρόνου νεολαίας (Ε. Στόλιον) 8_η.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΑΡΘΡΑ

Περὶ τίνος πρόκειται (Γεν. Γραμματείας διὰ τὴν Ὀρθ. Λεγανοστολίην) 1_η,
“Ἐνα Ἑκκίνημα (Σοφίας Μονούχου) 1_η,
Ἡ Ὀρθοδοξία εἰς τὴν Ἀφρικήν (Θ. Νανκυάμα) 1_η—2_η,
Ἡ Ὀρθοδοξία ἀνά τὸν κόσμον (Ε. Στόλιον) 2_η—3_η,
—4_η,
Βιομήναος Ἱεραπόστολος (John Jonstone) 3_η,
Ἱεραποστολικὴ περιοδεία εἰς τὴν Κένυαν (Δ. Σαμαρεζῆ-Θ. Νανκυάμα) 3_η,
Ιστορικὴ ἀνασκόπησις τῶν Ἱεραποστολῶν (Μητρό. Αγγελικῆς Ζησίου) 4_η,
Ἡ σημερινὴ Ὀρθοδοξος Ἱαπωνικὴ Ἐκκλησία (πρεσβ. N. Kiryluk) 5_η,
Ο π. Ρουβῆμι Σπάρτας στὴν Ἐλλάδα (‘Αν. Γιαννουλάτου) 5_η,
Κορέα: ἡ χώρα τῆς πρωινῆς γαλήνης (Al. Chang) 6_η—7_η,
“Ἐνας ἀπολογισμός (‘Αν. Γιαννουλάτου) 8_η.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Χρονικό (Ακ. Σταυροποτίλιον) 2_η,
Οἱ Ὀρθοδόξοι τῆς δικαιοπρᾶς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς
Οὐγκάντα (N. Struve) 5_η,
Από τὴν κίνησιν μας (Ε. Σ.) 6_η,
Γιὰ τὴν Οὐγκάντα 6_η,
Νέα ἀπό τὴν Οὐγκάντα (D. Moubalis) 7_η,
Ἡ Ὀρθοδοξος Μητρόπολις Κεντρώας Ἀφρικῆς (Γ.
Ζ.) 7_η.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Αιτήματα προσευχῆς 3_η,
Σκοπὸς τοῦ «Πορευθέντες» 3_η—4_η—5_η—6_η—
7_η—8_η,
Ἄλι θρησκεία ἀνά τὸν κόσμον 5_η,
Δέσμοις 5_η,
Ἄπο τοὺς Αἴνους τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων 6_η,
Προσευχὴ γιὰ τὴν Ἀφρική 7_η,
Ἄπο τὴν ἐπίσκεψι τοῦ π. Σπάρτα 7_η.

ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ

«Διαβάς βοήθησον ἡμῖν» (Νικίνον Συνόπουλον) 2_η,
«Δράμετε καὶ τῷ κόσμῳ κηρύξατε...» (‘Απ. Φιλίππον) 6_η,
«Ως ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην» (‘Απ. Φιλίππον) 8_η,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 1961

ΜΕΛΕΤΑΙ

Τὸ θρησκευτικὸ πρόβλημα στὴν Ἀφρική (διακ. ‘Αν.
Γιαννουλάτου) 9_η.

Ἡ Ἱεραποστολικὴ δράσης τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας
(N. Στίμιε) 9_η—10_η.

Τὸ «Πορευθέντες» τοῦ Κυρίου καὶ ἡ Θεολογία
(† Μεριν Χαροποστούμον) 10_η.

Ἡ Ἱεραποστολικὴ δράσης τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς εἰς Κεντρικὴν καὶ Α. Ασίαν (διακ. ‘Αν.
Γιαννουλάτου) 10_η.

Ρωσικὴ Ἱεραποστολικὴ Ἐταιρεία (‘Η. Βουλγαρά-
κη) 12_η.

Ἐκκλησία καὶ ἀποστολὴ (ιερομ. Georges Khodre)
11_η—12_η.

Ο ἐκχριστιανισμὸς τῶν Ρώσων (Εβ. Φωτιάδου) 12_η.

ΑΡΘΡΑ

Τὸ νόμιμα τῆς Ἱεραποστολῆς (Σε. Πάνου) 9_η,
Διορθόδοξον Ἱεραποστολικὸν Κέντρον (διακ. ‘Αν.
Γιαννουλάτου) 11_η.

Ἀνάγκη καὶ προβλήματα τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραπο-
στολῆς (‘Ιω. Παπαβασιλείου) 11_η.

Ο Χριστός στὴν Ἀφρική († Καρδινάλης Παρθενίου)
12_η.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΑΡΘΡΑ

Γνωριμία μὲν χώρας τῆς Ἱεραποστολῆς: Οὐγκάντα
(Μαρίας Δραματινοῦ) 9_η—10_η.

Ἡ Ἀφρική τὸ 1960 (Δ. Π. Π.) 9_η.

‘Απὸ τὴν Ιστορίαν τῆς Ὀρθοδοξίου Ἱεραποστολῆς
στὴν Ἀλάσκα (Th. Ηορκο) 11_η.

Περὶ τῆς Ὀρθοδοξίου Ἱεραποστολῆς εἰς Οὐγκάνταν
καὶ Κένυαν (ιερομ. Θ. Νανκυάμα) 11_η.

Ἡ Ὀρθοδοξία στὴν Κένυα (Ch. Kibue) 12_η.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Νέο ἐλπιδοφόρο βῆμα 9_η.

Σπίθες ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς Ἱεραποστολῆς (Ε.Γ.) 9_η.

‘Ορθόδοξοι Ἱεραποστολικαὶ εἰδήσεις 10_η.

‘Απὸ τὴν Ἱεραποστολικὴν κίνησιν τῶν ἔτεροδόξων
Ἐκκλησιῶν (B.H.—Ε. Στόλιον) 10_η.

‘Απὸ τὴν δραστηριότητα τῆς Γεν. Γραμματείας διὰ
τὴν Ὀρθοδοξίον Ἱεραποστολὴν 10_η.

Ἡ Ε’ Γεν. Συνέλευσις τοῦ «Συνδέσμου (Ε. Σ.) 11_η.

Συνέδριον Ἀφρικανῶν σπουδαστῶν εἰς Ἀθήνας 11_η.

‘Απὸ τὸν ἄρρυ τοῦ θερισμοῦ (ιερομ. Θ. Νανκυάμα) 11_η.

‘Ιεραποστολικαὶ εἰδήσεις ἀπὸ τὸν καθολικὸν καὶ
προτεσταντικὸν κόσμον 12_η.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Κάλεσε τοὺς ἑργάτας Σου, Κύριε 9_η.

Διαφορὰ ἀντιλήψεων (διακ. ‘Α. Γ. Γ.) 11_η.

Στὴ Μαύρη Παναγία (ποίημα) 12_η.

ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ

«Καθὼς ἀπεσταλκε μὲ δ Πατήρ, κάγω πέμπω ὑμᾶς»
(‘Απ. Φιλίππον) 9_η.

«Καὶ ἔσεσθε μοι μάρτυρες... ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς»
(‘Απ. Φιλίππον) 10_η.

«Πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὐδὲ οὐκ ἰκουσαν;» (‘Απ.
Φιλίππον) 11_η.

«Ἐποίησεν ἐδὲ ἐνὸς αἵματος» (‘Απ. Φιλίππον) 12_η.

Μνημόνιον:

1ον Φεβρουάριος 1959. 2ον Απρίλιος 1959. 3ον

Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1959. 4ον Οκτώβριος Δεκέμβριος 1959.

5ον Ιανουάριος-Μάρτιος 1960. 6ον Απρίλιος-Ιούνιος 1960.

7ον Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1960. 8ον Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1960.

9ον Ιανουάριος-Μάρτιος 1961. 10ον Απρίλιος-Ιούνιος 1961. 11ον Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1961. 12ον Οκτώ-

βριος-Δεκέμβριος 1961.